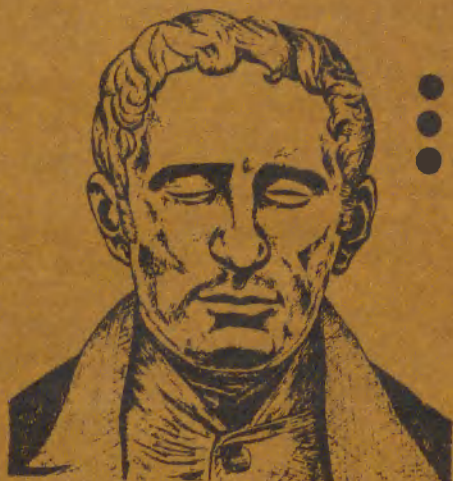

MIB 1644

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

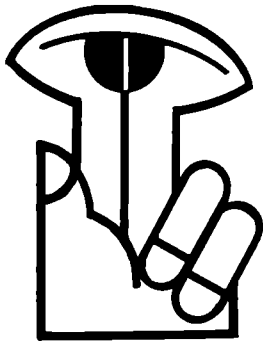
ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

L. évfolyam
1989 * 6. szám

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F. u. 16/b
Tel: (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

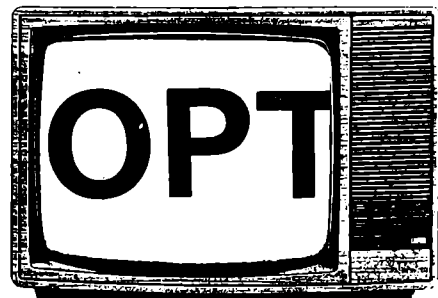
GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.

**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: -az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

LAK ISTVÁN

Elnökségi ülés

1989. április 27-én ülést tartott szövetségünk központi elnöksége. Fehér Anna külföldi útja, dr. Hohl József betegsége, dr. Szigeti György pedig munkahelyi elfoglaltsága miatt nem vett részt a tanácskozáson. Kisgyörgyné Cziráki Andrea instruktorunk és dr. Szabó Károly, az elnökség örökös tiszteletbeli tagja is eljött a tanácskozásra.

Az első napirendi pontban Nyúl Győző a Rehabilitációs Osztály vezetője tájékoztatta az elnökséget a titkári adminisztrátori értekezlet előkészítéséről. Elmondta többek között, hogy a május 14–15-i boglárlellel értekezlet munkájában 51 személy vesz részt. A munkaértekezleten 7 napirendi pont tárgyalása szerepel.

A második napirendi pontban a vakok intézeteiben élő látássérültek helyzetének elemzésével foglalkozott a testület. Az elmúlt időszakban az elnökség tagjai felkeresték a vakok intézeteit. A látogatásokon szerzett tapasztalataikat jelentéseikben terjesztették a testület elé.

A szegedi intézetet dr. Jáksó László és Pinviczki György, valamint Ács Sándorné a Csongrád megyei szervezet ügyviteli dolgozója kereste fel. Ebben az intézetben főként halmozottan fogyatékos látássérülteket gondoznak. A 130 férőhelyes intézetben egyharmad részben férfiak, a fennmaradó nagyobbik hányadban nők laknak. A beutaltak közül 60–70 személy állandóan ágyhoz kö-

tött, súlyos beteg. Az intézetet és berendezéseit az utóbbi időben korszerűsítették. Csodálatosan szép rend és tisztaság van mindenütt annak ellenére, hogy az ott dolgozók igen nehéz helyzetű emberek között végzik kemény munkájukat. 60 személy dolgozik az intézetben. Azok a lakók, akik dolgozni tudnak, bér munkában orszózat végeznek a Szegedi Fonalfeldolgozó Vállalat részére, gyufásdobozok összehajtogatását pedig a gyufagyár készítteti velük. A rend, a tisztaság, a lakók megelégedettsége az intézet dolgozóinak és igazgatójának, Lázár Sándornénak áldozatos, odaadó munkáját dicséri. A nagy kerttel rendelkező, kellemes környezetben lévő épületben jó körülmények között élnek az ott lakó emberek.

A Miskolci Szociális Otthonba dr. Kiss László látogatott el. Az intézmény 460 lakója között kb. 60 látássérült él. A megyei szervezet és az otthon között jó a kapcsolat. Kultúr csoportjaik gyakran felkeresik egymást.

A debreceni intézetben szerzett tapasztalatait Csengeri József ismertette. A szociális otthonnal egyesített vakok intézete lakóinak ma 85%-a idős, beteg. Az intézményben 68 szövetségi tag él. Ezek közül csak kilencen dolgoznak. Helytelen volt az az intézkedés, amely az intézetet szociális otthonná alakította át, mert ennek következtében majdnem teljesen elfekvő jellegűvé vált. A sok helytelen

intézkedés, a gyakori igazgatóváltás következtében az intézet teljesen leromlott. A 112 férőhelyes épületből valósággal „kiírtották” a fiatalokat.

A szombathelyi intézetet Fehér Anna és dr. Szőke László látogatta meg. A 120 személyes intézet szociális otthon jelleggel működik. Mind a dolgozók, mind a lakók körében megelégedettség tapasztalható. Az elavult, régi épületben még cserépkályhakkal fűtik a szobákat. Az intézetben egyre nagyobb gondot jelent a romló egészségi állapotú emberek ellátása. Az intézet jövedelem nélküli lakói 200 Ft zsebpénzt kapnak.

A budapesti vakok intézete Május 1. úti részlegét Fehér Anna, Kuminka Györgyné, Lak István és Szabó András az intézet lakója, az országos küldöttközgyűlés tagja értékelt. A módszertani intézet épületeiben 3 részleg van: kollégium, felnőttek részlege, és a VERCS; (Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja) ez utóbbiban a felnőttkorban látássérültté váltak rehabilitációja folyik. A Május 1. úti és a Hungária körúti épületekben összesen 300 férőhely van. A lakók ellátására 130 dolgozó áll rendelkezésre, bár nincs minden álláshely betöltve. A lakásra váró fiatal házaspárok részére külön szobákat alakítottak ki, jelenleg 10 ilyen helyiség van. Nem volt körültekintő a felettes szerv intézkedése, miszerint az intézet az elmúlt év végén 5 millió Ft-ot kapott bútorvásárlásra, holott az intézményben csak néhány éve vásároltak új bútorokat, ezért kerültek ki a szobákból a „rég”i bútorok. Látogatásunk idején

valóságos bútorraktár volt az intézet folyosóin. A dolgozók között kevés a legszükségesebb személy, a gondozónő. A Hungária körüli részlegben sokkal rosszabbak a körülmények mint a Május 1. útiban. A lakók főként a vakok személyi járadékát hiányolják, mivel nem kapják meg azt az ellátást, ami megilletné őket.

A jelentések után széleskörű vita bontakozott ki. Általános vélemény az volt, hogy az egykori vakok intézetei ismét kapják vissza jellegüket, és főként csak látássérültek otthonai legyenek. A vita után az elnökség elhatározta, hogy egy kerekasztal konferenciát szervez a vakok intézete vezetői számára, amelyre meghívja a megyei szociálpolitikai osztályok vezetőit és a SZEM illetékes képviselőit. E konferencia az intézetekben élő látássérültek helyzetét vizsgálja. A meglévő vakok intézeteiben, ahol ez lehetséges, törekedni kell a három jelleg kialakítására: kollégium, munkásszálló, szociális otthon. A halmozottan fogyatékos fiatal látássérültek részére létre kell hozni egy olyan részleget, ahol foglalkoztatásukat meg lehet oldani. Az intézeten kívül élő látássérült tanulók részére fenntartott 50 000 Ft segélyalap kerüljön a szövetség hatáskörébe. A halmozottan fogyatékos látássérültek intézeti elhelyezésére a megyei szervezetek javasolják az érintetteknek a szegedi intézetbe való beutalást.

A harmadik napirendi pontban az ellenőrző bizottság jelentése következett a Vakvezető Iskola (VKI) végzett vizsgálatról. E

téma tárgyalásakor jelen volt dr. Molnár Antal, az ellenőrző bizottság vezetője és Pálffy Lászlóné, a bizottság tagja, a VKI részéről pedig Szegedi István az iskola vezetője. A bizottság vizsgálta az iskola működési rendjét és gazdálkodását.

Számviteli nyilvántartás alapján vizsgálta az iskola pénzgazdálkodását 1986. január 1. és 1988. szeptember 30. között. A bizottság meghallgatta Daru Geróné volt hivatalvezető-helyettesét, az iskola ügyeinek szövetségi irányítóját, Szegedi István iskolavezetőt, és helyettesét Vasteleki Pétert, továbbá Bartha Zsuzsanna kutyával közlekedő tagtársunkat, Végh Miklóst az iskola „bepilótáló pilótáját”, valamint Hortobágyi Istvánnét az iskola egykori dolgozóját.

Az elnökség tagjai a bizottság jelentését előre megkapták. Az alábbiakban közöljük az ellenőrző bizottság jelentésének lényegesebb megállapításait, javaslatait. Az elnökség a javaslatokat módosításokkal jóváhagyta. A bizottság anyagi vizsgálata gyanúját megalapozó bizonyítékot nem talált. A visszaélés gyanúját megalapozó bizonyítékot a meghallgatott személyek sem tudtak felhozni. Az iskola működési rendjére, a dolgozók feladat- és jogkörére vonatkozó szabályok — ha egymástól elkülönítve is — megtalálhatók voltak. Maradéktalan betartásuk biztosítaná az iskola hatékonyabb működését, ugyanakkor a jelen körülmények miatt egységesítésüket, korszerűsítésüket indokoltnak tartjuk.

A bizottság az alapvető problémákat, hiányosságokat a je-

lenleg élő pénzügyi rendszerben és az ebből eredő pénzügyi ellenőrzés hiányosságaiban látja. Nincs a szövetség költségvetésén belül, a konkrét feladatok meghatározásával egy külön költségvetési tervezet készítve, amelynek alapján az év bármely időszakában, de egész évre visszamenőleg is könnyen lehetne ellenőrizni, hogy a feladatok teljesítésében a költség-ráfordítások arányosak voltak-e. A bizottság megengedhetetlennek tartja, — a belső ellenőr tájékoztató adatait figyelembe véve — hogy 1987-ben több mint 1 millió Ft üzemeltetési költség mellett mindössze 10 kutyát adtak át, holott az iskolavezető mellett még két kiképző is tevékenykedett. A bizottság ugyancsak soknak tartja — figyelemmel a kutyák csökkenő számára — a vizsgált időszakban a szippantásra és csatornatisztításra fordított költséget is (pl. 1988-ban novemberig 73 827 Ft). A bizottság a másik komoly problémát a munka szervezetlenségében látja.

Véleménye szerint a kutyaiskolánál is — mint minden más állattartó telephelyen — a dolgozókat folyamatos munkarendben kellene foglalkoztatni, erre a munka törvénykönyve lehetőséget is ad, mivel az állatok gondozása, etetése is folyamatos napi tevékenységet igényel. A bizottság helytelennek tartja, hogy a kutyák gondozását, etetését szombat és vasárnap túlóra díjazásban végzik a dolgozók, melyért 1987-ben több mint 56 000 Ft lett kifizetve. A bizottság nem tartja

megfelelőnek a dolgozók telephelyről történő eltávozásának nyilvántartását sem. Megfelelő nyilvántartás esetén a munkafegyelem megítélhető lenne és szakmai ellenőrzés alkalmával pontos tájékoztatást adna arról, hogy egy-egy kiképző mennyi időt tölt kutyával a városban. Az iskola rendjével és a kutyák szobatisztaságra való nevelésével kapcsolatosan a panaszokat a bizottság részben megalapozottnak tartja, ugyanis a szemle alkalmával a kenelekben nagymennyiségű kutyaurülék volt, amely a bizottság véleménye szerint rendszeres szabadon engedése esetén nem fordulhatna elő. Ezt erősíti meg Vasteleki Péter oktató nyilatkozata, miszerint a kutya ösztönénél fogva nem piszkít oda, ahol — megszakításokkal, de — állandóan tartózkodik. Visszatérve a kiképzett kutyák számára, a bizottság megállapította, hogy 1988-ban 6 kutyát adtak át. Az ellenőrző bizottság a küldöttközgyűléseken és egyéb fórumokon e témában kiélekedő viták megszüntetése és a VKI hatékonyabb működtetése érdekében az alábbi javaslatokat teszi:

1. A VKI vonatkozásában a feladatok elvégzéséhez a szükséges költségek megjelölésével külön költségvetést kell készíteni.

2. A szövetség készülő működés szabályzatában elkülönítve és egységesen kell szabályozni a VKI működési rendjét és az ezzel járó feladat- és jogköröket.

3. A lehetséges, szükséges munkarend kialakítása.

4. Az iskola dolgozóinak munkaidőben történő eltávozásáról az illetékesek által ellenőrizhető nyilvántartást kell vezetni.

5. Az igénylőknek ismertetőt kell adni a kutya átadásakor.

6. A kutyák használatbavételi díja kérdésében nem született jelenleg döntés, de általános volt az a vélemény, hogy az, aki a jövőben kutyát kap, fizessen bizonyos összeget.

7. Abban az esetben, ha a VGYOSZ a VKI hatékonyabb üzemeltetését megszervezni nem tudja, javasoljuk egyéb üzemmód megfontolását (bérbeadás stb.).

A téma tárgyalásakor először a főtárgy mondott néhány gondolatot az iskoláról: a hosszú építkezések során egy színvonalas, modern intézmény alakult ki. 29 kenel van a kutyák részére. Az iskola két épülete közül az egyikben élelmiszer-raktár, konyha, orvosi szoba van; a másikban pedig négy kétágyas- zuhanyozós szoba az összeszoktatás idejére a leendő gazdák részére, továbbá társalgó, iroda található. 5 munkatársa van az iskolának, portás nincs, csak az összeszoktatás idején van ügyelet.

Szegedi István: „A megállapításokra reagálni kell. A jelentésből az derül ki, hogy az iskolában rendetlenség, hanyagság van. Kevés kutyát adunk ki. Ezeket a megállapításokat a bizottság csak minimális adattal támasztja alá. Úgy érzem, hogy ez a jelentés nem egy rendezett anyag. Nem lehet tudni, hogy milyen kérdésekre válaszolnak a megállapítások. Az adatok is tévesek, 1987-ben

több mint 1 millió Ft az üzemeltetési költség, nem tudom, hogy ez mit takar? Az is téves, hogy ebben az évben 10 kutyát adtunk ki, ez sem igaz, mert 14 volt a kiadott kutyák száma. Mi az összes kiadott kutyát írásban tudjuk bizonyítani. Az iskola 1985—88 között 40 kutyát adott ki. Ebből jelenleg 34 dolgozik kint. Négyet selejteztünk, kettőt pedig elütött az autó. Vannak esetek, amikor újra kell képezni a kutyát, amely igen komoly feladat. A kutya visszaadásának is több oka lehet, meghal a gazda, nem tudja befogadni a család stb. Az iskolából való távozásról csak annyit, hogy a kiképzőmunka jelentős része kint a városban folyik. A szippantás magas költségének az az oka, hogy az építkezés idején gyakran kellett ezt végeztetni...”

Ezek után széleskörű vita bontakozott ki. Többek kérdésére, hogy mennyibe kerül egy kutya kiképzése, a válasz az volt, hogy kb. 70 000 Ft. A bizottságnak arra a megállapítására, hogy nem kellően szobatiszták a kutyák, néhányan azt mondták, hogy ilyen irányú panaszoslevél nem érkezett. Az a vélemény is elhangzott, hogy elég sok kutyás nem tud bánni a kutyájával. Többben is hangsúlyozták, hogy náluk nincs panasz a kutyára, az csak néhány ember problémája.

Általános vélemény volt az, hogy az iskola hatékonyabb, eredményesebb munkát végezzen. A testület a jelentést a javaslatokkal együtt jóváhagyta.

A negyedik napirendi pontban az elnökség első negyedévi határozatainak összegzését,

végrehajtását vizsgálta a testület.

Végezetül többek között a következő bejelentések hangzottak el. Egy vendéglátó egység a közeljövőben a Közlekedési Múzeum mellett megnyitja a Múzeum-presszót, ahol tagtársaink egy megállapodás értelmében 20%-os fogyasztási kedvezményben részesülnek.

A szövetség Tolna megyei szervezetének elnöksége 1989. április 24-én ülést tartott. Ezen jelen volt az elnökség tagjain kívül Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár, a Rehabilitációs Osztály vezetője és munkatársa, Nyúl Győző, illetve Maneszkó Hajnalka. A megyei szervezet elnöksége határozata értelmében a lemondott Nagy Györgyné titkár az őszi választó taggyűlésig megbízott titkárként végzi munkáját. Létrehoztak egy öttagú szervező bizottságot, amelyben a megye minden városának képviselője részt vesz. A bizottság a választó taggyűlésre készíti elő a személyi és tárgyi feltételeket. Az őszi taggyűlés már Szekszárdon lesz, mivel a megyei szervezet elnöksége a jövőben ott fog működni. A megye városainak távolsága miatt célszerű a terület körzesítése. Ez az elmúlt elnökségi ülés nem könnyű témája ellenére nyílt őszinte légkörben zajlott le Tolna megyében.

Borsod megyéből Putnokról a központi elnökség elé hozott fény- és hangjelzéses fehér-botokat a testület véleményezésre átadta a Segédeszköz Bizottságnak.

Az ülés az elnök zárszavával ért véget.

A Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjáról

1989. április 7-én délelőtt a VERCS-en, egy kis ünnepség keretén belül pár szál virággal köszöntük meg az itt dolgozó gyógypedagógusoknak velünk töltött háromhavi munkáját. E kedves kis ünnepség alkalmából elgondolkodtam azon, mi is az a VERCS, és mit tanultam itt.

A Vakok Intézetén belül található ez a részleg, mely 8 ágyas helyiségből áll. Három gyógypedagógus foglalkozik az itt bentlakókkal, esetleg bejárókkal.

Az egész 3 hónapos tanfolyam alatt csak napi 42,— Ft-ot kell az étkezésért fizetni, mely napi 3 étkezést foglal magába, egyéb költség nincsen. Van társalgó, televízió, rádió, magnó, igazán kellemes a környezet, a légkör még ennél is jobb.

Négy évvel ezelőtt vakultam meg, előtte diplomásként dolgoztam. Nagy megrázkódtatás volt számomra nemcsak látásom elvesztése, hanem az ezzel járó bezártság is. Éveken keresztül arra voltam ráutalva, hogy valaki esetleges sétára is elkísérjen. Olvasni nem tudtam, rádió mellett üldögéltem és már annak meghallgatását is meguntam.

1988 decemberében baráti körben, egész véletlenül halottam a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának létezéséről. Pár napi gondolkodás után eldöntöttem, hogy jelentkezem erre a tanfolyamra. 1989. ja-

nuár 16-án be is vonultam bentlakásra. Tele voltam szorongással, amely már az első délután, az ismerkedési percekben oldódott. Az összes itt dolgozó messzemenően segítségünkre volt, hogy a vakágunk miatt elvesztett önbizalmunkat visszanyerjük, és a segítségükkel háromhónapos tanfolyam végére vissza tudjunk illeszkedni újra a látók világába.

A három hónap alatt megtanultam a Braille-olvasást, -írást és -gépelést. Külön szakción szövést és kézimunkázást tanultunk. Konyhai foglalkozáson belül apró fogások megmutatásával újra tudok sütni, főzni, palacsintát és rántott húst készíteni.

Az intézeti gyógytornásznő segítségével hetente kétszer komolyan felszerelt tornateremben (bordásfal, szobabicikli) testedzésen is részt vettem, sőt úszni jártam a Széchenyi fürdőbe, kísérettel.

A fehér bot használatát mozgástréningen belül tanították. Keserű pirula volt először a fehér bot kézbevétele, de idővel a legjobb baráttá és segítő-társsá vált. Milyen nagy fel szabadultság érzése az, hogy nem vagyok másokra rászorulva, ha valamit el szeretnék intézni. Természetesen ez még csak a kezdet, csak a lakóterületemen belül (tejért, kenyérért, postára stb.) való szabaddal közlekedést biztosítja, de lassan gyakorlás útján majd egyre távolabb merészkedek.

A fiatalabb sorstársakat különféle szakmára is megtanítják: szövés, kefekötés, telefonkezelés, számítógépes tanfolyam stb.

Igazán örülök, hogy ezen a háromhónapos tanfolyamon résztvettem, új emberként, tele aktivitással, optimizmussal kerültem haza, és tudom hasznosítani az ott tanultakat.

A VERCS mellett működik a Felnőttkori Látássérültek Baráti Köre, melynek keretén belül április 15–16-án kétnapos pécsi kiránduláson vettem részt. Jelentkezésem előtt azon gondolkodtam, hogy egy nem látó ember minek megy városnézésre. De a kíváncsiság miatt mégis elmentem, és nagyon kellemesen csalódtam. Az idegenvezetőnk olyan nagyszérumen elmagyarázott mindent, hogy szinte magam előtt láttam a pécsi székesegyházat, a török mecsetet és a többi látnivalót.

Az elhelyezés és az étkezés jó volt, a sorstársakkal való megismerkedés sok hasznos információt adott.

A baráti kör több ilyen kirándulást szervez, amelyre mindig el fogok menni.

A magam tapasztalatai alapján csak ajánlani tudom minden sorstársamnak a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának munkájában való részvételét, majd a Baráti Kör rendezvényein való megjelenést. Nem utolsó sorban fontos, hogy a kirándulások költségeit még egy kis nyugdíjas is fedezni tudja, mert igen kedvezményesek.

*Turócziné dr. Kádár Adrienne
ny. gyermekorvos*

A VGYOSZ új munkatársai

KROLL ZSUZSANNA Braille-könyvtáros

Élete gyerekkorától kapcsolódik a vakügyhöz. A Vakok Általános Iskolájának befejezése után a Teleki Blanka Gimnáziumba kerül, ahol 1987-ben érettségizik.

A fiatalok nyitottsága jellemzi. Figyeli az embereket, az élet eseményeit, s mindenről véleménye van, amit nem is rejt véka alá. Természetesen a könyvek fontos szerepet játszottak és játszanak életében. Ezért is vállalta el ezt a munkakört. Amikor terveiről kérdeztem, a következőket mondta el:

„Miután könyvtárunk az országban egyedülálló közművelődési könyvtár, az adott határon belül meg kell próbálnunk minden igényt kielégíteni. Fontosnak tartom az általános iskolák és a gimnáziumok kötelező olvasmányainak újramásolását, a sűrűn változó tananyaggal lépést tartva. Szükség lenne az olyan ismeretterjesztő anyagok bővítésére, melyek egyaránt szolgálják a tanulást, a művelődést, vagy a szórakozás céljait. Gondolok pl. enciklopédiákra, lexikonokra stb. Persze a klasszikusokat sem óhajtánám kifelejteni. Szeretném, ha a közeljövőben egy olvasóteremmel is bővíthetne a könyvtár. Azért, hogy az olvasókat minél pontosabban tájékoztathassuk, a Braille-könyvtári katalógust is fel kellene újítani. ...”

A könyvtárosi munka persze nem csak a könyvek szeretetét kell hogy jelentse, hanem ugyanilyen fontos az emberekkel, az olvasókkal való hang megtalálása is. Zsuzsanna, ez a fiatal, törekeny lány szeretne ennek az elvárásnak is megfelelni, s mind a budapesti, mind pedig a vidéki olvasók melegegésére végezni munkáját. Jövőbeni tervei is a könyvtárosi munkához kapcsolódnak, s minden reményünk meg lehet arra, hogy az emberek és a könyvek szeretete hivatásul fog szolgálni.

Bartha Zsuzsanna

CSERNA SÁNDOR a VGYOSZ új hivatalvezető-helyettese

A bemutatásnál szigorúan objektív szeretnék lenni, hiszen új munkatársról van szó, akit tagtársaink nem ismernek, értékítéletüket nem kívánom befolyásolni.

Cserna Sándor 1949. április 1-én született, Pécsen.

Általános iskolai, valamint középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte el. Érdeklődése alapvetően műszaki volt, így értelemszerűen továbbtanulásánál is e szempontot vette figyelembe. 1967-ben felvételt nyert a Miskolci Nehézipari Egyetem bányamérnöki szakára. A választás nem bizonyult megfelelőnek, hiszen ekkor erőteljesen visszafejlesztették a bányászatot. A műszaki pályán belül így módosításra kényszerült. 1969-ben már Bu-

TÁJÉKOZTATÓ

Kedves Tagtársak!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy hogy a Braille-Lab plusz számítógépek jelenlegi vételára dokumentációval és a hozzátartozó kábelekkal együtt 96 000,— Ft.

Megrendelhető a KFKI-ban (Budapest XII., Konkoly Thege M. út 29—33. Irányító szám: 1525 Pf. 49.), vagy szövetségünk központjában (Budapest XIV., Május 1. út 47. 1146).

Csak írásos megrendelést fogadhatunk el. A gyártás 5—10 db megrendelése esetén indul. A gyártási határidő: 6 és 9 hónap.

(Folytatás az 5. oldalról)

dapesten, a Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskola általános gépész tagozatán folytatta tanulmányait. A diploma megvédése után a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatnál helyezkedett el, mint fejlesztő technológus. Gondolom, a kefégyárban dolgozó tagtársak jól ismerik. 1976-tól már mint fejlesztési csoportvezető dolgozott a gyárban. 1980-ban fiatal kora ellenére már főmérnök. 1986-ban úgy dönt, — valószínűsíthetően személyes okokból — hogy vált, így elhelyezkedik a Tartalékgazdálkodási Hivatalban. Itt mint osztályvezető tevékenykedik. Természetesen kötődése erős volt a kefégyárhoz, illetve az ott dolgozókhöz. Tehát a vak emberek problémái, mindennapjai nem ismeretlenek számára. Új munkájában elsősorban e tapasztalatait kívánja hasznosítani.

Máriás Andrásné

Elhunyt Dombóvári Ferenc

Megrendítő a hír. Derűje, fiatalossága eszünkbe sem juttatta, hogy már az 50. életévében jár.

1965-ben szegődik a vakügy szolgálatába. Több száz hangoskönyv őrzi hangját. Kellemes orgánuma révén sok-sok sorstársamnak volt és lesz feledhetetlen olvasmányélménye.

1987. nyarán a VGYOSZ-be jön dolgozni, mint kulturális előadó. Hamarosan személyesen megismerkedhet vele a „Teaház” törzsközönsége és profitalhat „hangja zamatából” és emberi igényességéből. Élvezhettük humorát, kellemes társaságát.

Majd az ő ötletéből és bábáskodásával megszületik a „Lapról hangra” hangosújság.

Egész életét kitölti és végig kíséri a színház, a versek és az irodalom szeretete. Fiatalemberként játszott a Déryné Színházban és a Várszínházban, és sokszor megfordult a film- és szinkronstúdiókban is.

Élete minden cselekedetében meghatározó jelentőséggel bírt három gyermeke iránt érzett felelőssége és mélységes szeretete.

A halálos betegség nem volt tekintettel semmire. Egy esztendő alatt elvett mindent, amit csak lehetett. Végül a legtöbbet: az életét. A halált nem tudjuk legyőzni, de Dombóvári Ferenc emlékének őrzésével dacolhatunk az elmúlással.

„Nem hal meg, aki milliókra költi
dús élete kincsét, ámbár napja múlt...”

(Arany János)

Felhívás!

Versmondók, irodalomkedvelők figyelem! A VGYOSZ kulturális osztálya 1989. november 11-én 10 óra 30 perces kezdettel szavalóversenyt rendez. A verseny feltétele: két vers — egy kötelező és egy szabadon választott — megtanulása.

Kötelező vers: Baranyi Ferenc és Weöres Sándor általunk megadott verseiből választható. Jelentkezni írásban

lehet szövetségünk kulturális osztályán, Kroll Zsuzsannánál. A jelentkezési lapra kérjük írják rá pontos címüket, hogy a lap beérkezése után azonnal küldhessük azt a pontírási füzetet, amely a választható verseket tartalmazza.

Jelentkezni lehet a hirdetés megjelenésétől szeptember 10-ig. A felkészüléshez örömet, a versenyhez sikert kíván: a kulturális osztály!

Budapest, 1989. május 10.

BELFÖLDI HÍREK

TÁJÉRTEKEZLET ÓZDON

A Borsod megyei szervezet és az ózdi látássérültek klubja műsorral egybekötött tájértekezletet tartott április 7-én Ózdon. A résztvevők száma mintegy 100 fő volt, köztük Kuminka Györgyné, a VGYOSZ elnöke is. Érdekessége volt az estnek a putnoki Mg Tsz fejlesztő mérnöke és munkatársai által készített fény- és hangjelzéssel ellátott, jó mechanikai szilárdságú fehérbotjának bemutatása. A bot műanyag bevonatú, megrendelés szerint készíthető egyenes és hajlított végű formában, egybeépített, illetve összecukható kivitelben. A bot elektronikus része négy darab ceruzaelemmel működik. Ára 1200,— Ft, mely a megrendelés nagyságával csökkenthető. A résztvevők egyhangúlag kérték a VGYOSZ jelenlévő elnökét, hogy a Központi Elnökség foglalkozzon a bot segédeszközként való felhasználásának lehetőségével.

A műsort követően, dr. Kiss László megyei titkár kérdésekre válaszolt. Elmondta, hogy a klub gondjait saját maguknak kell megoldaniuk, mivel önállóan, s nem a szövetség keretei között működnek. Kérte az ózdiakat, hogy a klub és a területi munka egybehangolásával a városban és a környékén élő sorstársak érdekében munkálkodjanak.

Kis-Varga József

SZONDA KLÁRA

Lakógyűlés

A Debreceni Vakok Állami Intézetében 1989. május 3-án tartottuk első lakógyűlésünket.

Az igazgatóhelyettes, Tamás Sándor, bevezetőjében

TEMMEI MÁRTA

Budapestre látogatott a vakok belgrádi szervezetének küldöttsége

1989. április 12—15-e között a belgrádiak delegációja vizontlátogatásra érkezett Budapestre. A múlt évben a belgrádi szervezet levélben kereste meg a Budapest- és Pest megyei szervezetet, kifejezve együttműködési készségüket. A kapcsolatfelvétel a mi decemberi belgrádi látogatásunkkal kezdődött. E látogatás eredményeként, most már, mint barátokat köszönthettük az ötagú belgrádi küldöttséget.

Először székházunkban kaptak rövid tájékoztatást a VGYOSZ és a Budapest- és Pest megyei szervezet működéséről, felépítéséről és feladatairól.

Ezt követően programjuk a következő volt:

Április 13.: látogatás a Gyen-
génylátók Általános Iskolája és

felhívta a figyelmet a nehéz gazdasági helyzetre és kérte a lakókat, hogy takarékoskodjanak a gyógyszerrel, a vízzel és az energiával, valamint óvják a közbiztonságot. Néhány közérdekű hozzászólás után bejelentésre került, hogy a „PIREMON” vállalattal komoly tárgyalások folynak az intézetben belüli munkalehetőségek biztosítására. Ezzel régi kívánság teljesülne, és sokan élni is szeretnének ezzel a lehetőséggel.

Diákotthonába. Majd megtekintették a vakok óvodáját, s részt vettek a Vakok Általános Iskolájában egy földrajz órán, valamint látásnevelés-, Optacon olvasás és számítógépes foglalkozásokon.

Ebéd után a Vakok Állami Intézetébe látogattak el, ahol megismerkedtek az intézet felépítésével, s a részlegek munkájával.

Még ugyanezen a napon a VGYOSZ Székházában megtekintették a hangstúdiót és a könyvtárat, valamint a nyomdát. Este ugyanitt részt vettek a kézimunka szakkör foglalkozásán, majd a Homérosz énekkar és a Berindán zenekar szórakoztatta őket.

Április 14.: a program a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat meglátogatásával kez-

(Folytatás a 7. oldalról)

dődött. Tájékoztatást kaptak a gyár profiljáról, az eredményekről és a gondokról. Sajnálkozással említették meg, hogy az itt látott hagyományos szakmák Jugoszláviában megszűntek. Pihentetőül egy kis városnézésen vettek részt.

Ebéd után a hivatalos látogatás záróülésére került sor szövetségünkben. Mile Pavlics és dr. Molnár Antal elnökök értékelték a két szervezet között létrejött kapcsolat jelentőségét. Mindketten egyetértettek abban, hogy az eddigi kölcsönös látogatások lehetőséget biztosítottak egymás életének és munkájának jobb megismeréséhez. Megkeresték azokat a konkrét területeket, ahol a kétoldalú együttműködés elmélyülhet. Ez elsősorban a kulturális kapcsolatokra vonatkozhat. A delegáció tolmácsolta a Belgrádi Sportkör meghívását a magyar goal-ball csapatnak az 1989. október 12-én rendezendő versenyre, amit Belgrád felszabadulásának évfordulója tiszteletére rendeznek. Megfogalmazódott az igény vakügyi sajtótermékeink cseréjére és szervezeteink tagjainak csereüdtetésére is. Bár jelenleg a csereüdtetés és a hangos újságok cseréje akadályokba ütközik, keresni fogjuk a megoldást.

Az estét egy ünnepélyes vacsora zárta be.

Április 15.: délután szívélyes búcsúztatása a küldöttségnek.

A Budapest- és Pest megyei Szervezet Elnöksége nevében ezúton szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik résztvettek a programokban és segítették annak lebonyolítását.

LAK ISTVÁN

Országos Módszertani és Klub-találkozó Szolnokon

A VGYOSZ Szolnok megyei „Segítő kezek klubja” 1989. április 28—30. között háromnapos rendezvényt szervezett. Az Országos Módszertani és Klub-találkozóknak a megyei művelődési és ifjúsági központ adott otthont. Az intézmény keretében több mint 70 csoport (szakör, tanfolyam stb.), köztük a „Segítő kezek klubja” működik. Ez a központ egyúttal megyei módszertani feladatokat is ellát, amihez néha országos akciók kapcsolódnak, mint pl. a „Segítő kezek klubjának” találkozója. Ismerkedjünk meg először e klub működésével. Erről kérdeztem dr. Baranyai Imrénét, Marikát, a klub vezetőjét, aki többek között a következőket mondotta:

„Vakok, gyengénlátók és családtagjaik találkozhatnak kéthetenként a művelődési központban. Célunk az, hogy a magányos látássérült emberek találkozhassanak egymással. A dolgozó tagtársak pedig a látásfogyatékoságból fakadó gondjaikat, tapasztalataikat cserélhetik ki. Természetesen rendezvényeinken tagtársaink a látó emberekkel is kapcsolatba kerülnek. A „Segítő kezek klubjának” taglétszáma 20—40 fő között van. A csa-

láttagok általában elkísérik látássérült hozzátartozóikat rendezvényeinkre, hiszen az is volt az egyik célunk, hogy a látók felé hidat építsünk, mivel egyrészt szükségünk van a kíséretükre, másrészt találkozóinkon így is többen megismerhetnek bennünket. A klub 1988. január 1-én alakult. Rendezvényeink között szerepelt kirándulás, farsangi összejövétel, legutóbb pedig múzeumlátogatás. Idei programunk már színesebb, mint a tavalyi, bár a jól bevált témák ismétlődnek. Arra is van igény, hogy a művelődési központ más klubjainak tagjaival is találkozzunk. Ezek közül nagy sikert aratott az „Életforma Klub” tagjaival való találkozás.

Klubunk nyáron szünetel. Jövőbeni terveink között szerepel orvosi előadás, közlekedési ismertető, háztartási tapasztalatcsere és játékos vetélkedő megrendezése. A klub eddigi legnagyobb eredménye: egymáson keresztül önmagunk jobb megismerése. Tagjaink önbizalmat nyertek abból, hogy egymásnak nyíltan elmondhatják gondjaikat.”

Április 28-án sorra érkeztek a vendégek a rendezvényre. Néhány megye kivételével szö-

vetségünk minden területi egyesülete elküldte képviselőit. Ugyanakkor az ország minden részéből népművelők és könyvtárosok is érkeztek. Az elszállásolás és az ebéd után „Ki vagyok?” — címmel játékos ismerkedés következett. Körülbelül nyolcvan személy ismerkedett meg egymással — játékos formában, amit népművelők vezettek. Rövid idő alatt sok mindent megtudtunk egymásról.

Ezt követően, néhány perc szünet után, újabb program következett „Előítéletek és stigmák látássérült emberekkel szemben” — címmel. Vita-indítót dr. Pálhegyi Ferenc főiskolai tanár, a pszichológiai tudományok kandidátusa tartott. Pár gondolat előadásából: „Aki saját magát el tudja fogadni minden tulajdonságával együtt, annak könnyebb a másik embert elfogadnia. Az a fontos, hogy az embernek egy reális én-képe legyen. A vak ember tudja, hogy a vakság megnehezíti az életét, de legyen tudatában saját értékeinek is. Így könnyebb magát elfogadnia”. A témával kapcsolatban kérdések hangzottak el, majd vita bontakozott ki.

Másnap délelőtt városnéző programban volt részünk, amelyen Kaposvári Gyula, nyugalmazott múzeumigazgató kalauzolt bennünket. Meg kell említeni, hogy a város 1975-ben ünnepelte városává alapításának 900. évfordulóját.

Szolnok jobb megismerését szolgálta a művelődési központ régészeti leleteinek „megtapintása” is.

Délután a számítógéppel ismertetett meg bennünket Vasvári Teréz és Arató András. Ezt követően szövetségünk stúdiójának műhelyitkaival ismerkedtünk meg. Közben Bodor Tibor színművész versekkel és novellákkal „szórakoztatta” a közönséget.

Késő délutántól önismereti beszélgetés és játék következett. Este pedig „Hangoskodók” címmel vetélkedők zajlottak. Ehhez a művelődési központ hanganyagai adtak segítséget.

Sokan szórakozhattak a klubcasinóban is, ahol különféle finomságok tették élvezetessé a beszélgetéseket.

Vasárnap délelőtt került sor a tapasztalatcserére és a találkozó értékelésére. A hozzászólók elismeréssel szóltak a találkozóról, s úgy ítélték meg, hogy sokat tanultak, s a prog-

ramok nagy élményt nyújtottak.

Többen is aggodalommal mondták, hogy saját megyékben nem tudják mindezt megcsinálni, mert nem rendelkeznek olyan háttérrel, mint a vendéglátók. E rendezvényt nem csak a művelődési központ segítette, hanem a város üze-
mei, intézményei is erkölcsi és anyagi támogatásukkal.

Elmondható, hogy egy teljesen új kezdeményezés volt ez a találkozó, ahol jó volt együtt lenni, játszani és tapasztalatokat gyűjteni. Külön köszönet ezért dr. Baranyai Imréné titkárnak, Markot Béláné adminisztrátornak és Kis Endre elnöknek. Mindhárom napon fáradhatatlanul dolgoztak, mint házigazdák.

A sikeres rendezvény tapasztalatait ki-ki alkalmazza saját megyéjében.

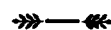
Levelezői rovat

Siófokról, Illés Rudolf nevű olvasónktól érkezett a rovatához az alábbi levél:

»Örömmel olvastam bemutatkozó írását és Babics Zsuzsa cikkét. Végre nálunk is új szelek fújdogálnak. Én 15 évig voltam a zenei szakosztályban könnyűzenei bizalmi. Volt egy pár épkezláb ötletem, javaslatom, de egyikből sem lett sem-

mi. Volt úgy, hogy egy cikket lehozott a „V. V.” és a „Zenei Értesítő”, de nem hozta le, hogy pl. új igazgatója van az OSZK-nak. Tudtommal a VGYOSZ nyomdája járhatja ezt a kéthavonta megjelenő szakfolyóiratot...

Munkájához sok sikert kívánok.

A következő levél Óvári Iлона budapesti sorstársunktól érkezett s fő gondolataiból idézek.

»Már évek óta olvasója vagyok a „Vakok Világá”-

nak... Örömmel vettem tudomásul, hogy lapunk mennyivel jobb lett. Színvonalas és változatos...

Különösen jónak találom ezt a „levelezői rovatot”. Így sok-

kal közvetlenebb a kapcsolat az olvasókkal. Éppen ezért lenne egy pár észrevételem nekem is.

Nagyon örültem amikor a márciusi számban olvastam Németh Tamás sorstársam levelét. Az ő levelével teljesen egyetértek. Csak az lenne jó, ha az ő észrevételét, ami hibákat észrevett, azokat kiküszöböl-nénk és nem csak egy jó tanács maradna. Akkor biztosan még nagyobb bizalommal fordulna az olvasó lapunk szerkesztőségéhez.

Vannak sajnos rosszirányú észrevételeim is, amit szintén kertetés nélkül leírok. Az Irodalmi Értesítőt is járatom, de számomra rejtély, hogy vajon miért nem kaptam ebben az évben egyet sem.

Talán erről tájékoztatni kellett volna az olvasókat. Sajnos arra nem emlékszem, hogy erről egy sor is tájékoztatott volna bennünket.

Mást is sérelmesnek találok. Lapunkban még vannak nagyon üres, semmitmondó oldalak is, ami bizony méreggel tölt el. Ugyanakkor, akiről kellett volna írni, egy betű sem jelent meg. Tudomásom szerint dr. Radnót Magda professzoraszony elhunyt. Ő, aki egész életét a szembetegeknek áldozta, nem érdemelt egy sort sem a „Vakok Világa”-ban... Ő, aki a Szemészeti Világszövetség elnöke volt, megérdemelt volna egy pár sort, tőlünk a betegeitől. Ugyanakkor, más emberekről oldalakat tudnak regélni, hogy milyen sokat tettek a vakokért. Azt az asszonyt pedig, akit világviszonylatban elismertek, egy sorral sem illettek. Remélem, hogy levelémnek leg-

alább ezt a részét leközlük, hogy volt egy asszony, aki öregen és betegen is mindent megtett a látássérültekért.»

Én bízom abban, hogy a „Levelezői rovathoz” érkező észrevételeket a VGYOSZ főtítkára és központi elnöksége is olvassa, s mivel elsőrendű feladatnak a vak és gyengénlátó emberek érdekvédelmét kell tekinteniük, az olvasói javaslatoknak és észrevételeknek is lesz hatásuk munkájukra.

Teljesen igaza van Óvári Ilona sorstársnőnknek abban, hogy dr. Radnót Magda megérdemelt volna néhány sort lapunkban is. Mivel azonban egy ember — adott esetben a szerkesztő — figyelme kevés ahhoz, hogy minden területről alaposan informált legyen, ezért az olvasóknak jogában áll „felfedezni” egy-egy hírt, s azt az újságnak megírni és beküldeni. Örömmel vettem volna és egészen biztosan leközlöm, ha az Ön tollából íródott volna egy cikk erről a valóban elismert asszonyról. A jövőben természetesen én magam is igyekszem még inkább „nyitott füllel” figyelni azokat a híreket és eseményeket, melyek a látássérült emberek életét közelről érintik. Ugyanakkor kérek mindenkit, hogy ebben legyen az újság szerkesztőségének segítségére.

Olvasónk észrevételeit köszönettel vettem, s további munkámhoz feltétlenül segítséget adnak.

Befejezésül az „Irodalmi Értesítő”-vel kapcsolatos észrevételére szeretnék válaszolni. Kritikája teljesen jogos, s remélem, hogy ebben a számunkban megjelenő „Pályázati felhívás” ma-

gyarázatot fog adni kérdésére. A jövőben pedig igyekszünk jóval korábban tájékoztatást adni az ilyen és hasonló jellegű gondokról.

*

Görgényi Miklós, pécsi olvasónk küldött levelet a rovathoz, melyben az NDK-ban élő Schuller Sándornak a 8. számban leközlött javaslatai közül a másodikra reagál.

„Az Isten szerelmére, ne kreáljon senki új rövidírást. Van magyar rövidírás több, mint 30 éve. Nem az a baj, hogy nem könnyen, gyorsan megtanulható, hanem az, hogy senki nem akarja venni a fáradságot, hogy akár csak egy-két hetet is foglalkozzék vele. Szerintem nincs, és nem is lehet kidolgozni nagyon jó, nagyon hatékony de könnyen megtanulható rövidírást. Ha hatékony, már nem lehet túl egyszerű, de legjobban attól tartok, hogy olyan értelmetlen és öncélú változtatásokban merül majd ki a dolog, mint néhány éve a nagybetűjel megváltoztatása. Akik elkövelték, a mai napig sem hajlandók belátni, melléfogtak és a nyomdászok szemrebbenés nélkül azóta is nagybetűvel írják a centimétert és a millimétert.”

*

A következő levél Vég Julianna budapesti olvasónktól érkezett. A Vakok Világa januári számából idéz, miszerint:

Kár, hogy sok gyengénlátó nem tagja a szervezetnek.

„Én ezzel egyetértek, de ez nem rajtuk múlik. Azt Önök

nálam jobban tudják. Javasolom: vegyék fel a kapcsolatot a területi szemészetek főorvosaiival — ezt saját tapasztalomból mondom.”

A továbbiakban olvasónk arról a proceduráról számol be, aminek során elintéződött a vak személyi járadéka, s hogy csak ezután tudott a VGYOSZ-nál jelentkezni.

„De mit csináljon, akit nem vesznek fel vak személyi járadékosnak; Így Önöknél is hiába jelentkeznek?”

Engedje meg, hogy ezúton tájékoztassam: a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének nem csak az lehet a tagja, akinek a részére vak személyi járadékot állapítanak meg. Mindazok, akiknek a látásuk valamilyen mértékben károsodott — de nem sorolhatók a „vak kategóriába” — is tagjai lehetnek a szervezetnek, ahogy ezt a név is mutatja. Egy hivatalos orvosi igazolással — melyen feltüntetik a látássérülés fokát — lehet jelentkezni a VGYOSZ megyei szervezeteinél, s az illető részesülhet a szövetség minden szolgáltatásában. Jelenleg a kb. 18 ezer főt számláló tagságból körülbelül 3 ezer a gyengénlátó tagok száma.

A vak személyi járadékról pedig minden szemész orvosnak illik tudnia, de maga a beteg is kezdeményezheti annak megállapítását.

Remélem, hogy az elmondottak hasznosak lesznek az Ön részére, s a jövőben a hasonló problémákkal Önhöz fordulónak is megfelelő tájékoztatást fog tudni adni.

CSÁK VALÉRIA

Basic alapfokon Braille-Lab tulajdonosoknak

Ez a tanfolyam Braille-Lab tulajdonosoknak íródott, mely sorozatban kerül leközlésre.

Ha valaki leül a számítógép elé az egyetlen, amit kezdeni tud vele, az az, hogy nyomogatni tudja a billentyűket. Ekkor a gép jóformán visszabeszél, minősít: „értelmetlen”. Ezen először mosolygunk, majd rádöbbenünk arra, hogy ez nem írógép, s nem is játék.

Ahhoz, hogy használni tudjuk — tetszik, nem tetszik — meg kell tanulni bizonyos dolgokat. Ehhez csak türelem, idő és érdeklődés szükséges. Ha pedig emellett valaki ötletekkel, humorral és fantáziával is rendelkezik, saját maga is meg fog lepődni, hogy mi mindenre használható egy számítógép és mi mindenre képes ő maga.

Tehát kezdjük! Készítsük magunk elé a gépet. Kapcsoljuk össze egy magnóval és képzeljünk magunk elé egy tv-képernyőt. Miután bekapcsoltuk a gépet, az „bemutatkozik”:

Braille-Lab számítógép. Braille-Lab számítógép. 48 883 byte szabad memória. HomeLab Basic 3.1. verzió. Oké!

Ez a szöveg a képernyő bal felső sarkába íródik ki, majd

az alatta levő sor elején megjelenik a kurzor. Legmegfelelőbb magyar fordítása talán a helyő, azt a mindenkori helyet jelzi, ahová éppen írunk. A tájékozódás nagyon fontos, s ezt képernyő nélkül is tudni kell. Erre szolgálnak a kurzormozgató gombok. A billentyűzeten a legfelső sor jobbszélső billentyűje (felirata: felfelé nyíl), alatta a jobbszélső (jobbra nyíl) a jobbra, ez mellett a balra levő (balra nyíl) a balra mozgó, felülről a harmadik sorban, jobbról a második billentyű (lefelé nyíl) pedig a lefelé mozgó gomb.

Ha egy billentyűt leütünk, az a kurzor helyére íródik, s a kurzor pedig egy hellyel jobbra lép. Újabb billentyűk esetén ez ugyanígy ismétlődik tovább. Ha a balra mozgó billentyűt megnyomjuk, a kurzor visszalép és kimondja az utolsónak beírt betűt. Ha újból megnyomjuk, ismét lép egyet balra. Ezt nem árt gyakorolni, mivel a biztos tájékozódás a programozás alapfeltétele. Még egy fontos tudnivaló! Ellentétben az írógéppel, a számítógépnél nem a „sor végén” van a sor vége, hanem ahol mi akarjuk, úgy, hogy

megnyomjuk a CR billentyűt. (Ez felülről a harmadik sorban a jobboldali nagyméretű billentyű.) Ekkor a gép folyamatosan egybeolvassa a szöveget és a kurzor a következő sor bal első pozíciójába lép. Most még elhangzik az „értelmetlen” hibaüzenet. A magyarázat egyszerű, a gép csak utasítást tud végrehajtani, önmagában egy szöveggel nem tud mit kezdeni. Elkerülhető a hibaüzenet, ha a tetszőleges szöveg elé egy kérdőjelet teszünk, a szöveget pedig macskakörmök közé írjuk. A lecke végén már érteni fogjuk, hogy erre miért van szükség. Gyakorlásul célszerű rövid, pár soros szöveget, pl. egy vers szakaszát begépelni, és a négyirányú kurzormozgató billentyűkkel „kírándulni” a szövegben. Praktikus tanács eltévedés esetére: nyomjuk meg egyszerre a szóköz (a legalsó sor hosszú billentyűje) és a SHIFT billentyűket. Ekkor a kurzor a képernyő bal felső sarkába ugrik és elég a „lefelé” gombbal a sor első karakterét megcélozni. Ha ez nem segít, marad a gép hátsó falán a jobb oldalon levő RESET gomb, ami úgy segíti a tájékozódást, hogy kezdhethetjük előlről az egészet.

Lépünk tovább! Hogyan néz ki egy Basic program? Sorokból áll, és minden sorban található sorszám, utasítás és „egyéb”. A sorszám megadja a gép számára az utasítások végrehajtási sorrendjét. Az utasítások angol szavak, melyek a végrehajtandó funkciókra utalnak. Az „egyéb”-ről később, itt csak annyit, hogy erre vonatkozik az utasítás. Az így elkészít-

tett program tárolódik a gépben, s végrehajtása a RUN szó begépelésével lehetséges. A RUN szó magyarul azt jelenti, hogy FÜSS, tehát a program futtatására utal. Pl.:

```
10 PRINT
    „PROGRAMOCSKA” (CR)
RUN (CR)
```

Itt a 10-es sorszám. A PRINT az utasítás, s a többi az „egyéb”. A RUN parancsot többször is beírhatjuk, s minden beírás után a program végrehajtható. Amit a sorszámokról feltétlenül tudnunk kell: a számokat mi adhatjuk meg szabadon. Ajánlatos tízesével számolni, mivel így bármikor közbeszúrhatunk, ha valamit kifelejtettünk, vagy újabb „zseniális” gondolatunk támad. Nyugodtan a sorok után írhatjuk a beszúrandó sorokat a megfelelő sorszámokkal, mivel a gép úgyis automatikusan sorrendbe rakja őket. Pl. részlet egy basic program sorszámaiból: 10, 20, 30, 15, 18, 25, 6. A számítógép futtatáskor (RUN) a megfelelő sorrendben fogja az utasításokat végrehajtani. Jelen esetben: 6, 10, 15, 18, 20, 25, 30.

És most lássunk néhány utasítást:

input = olvasd be; if = ha;
goto = menj; print = írd ki;
then = akkor; run = fuss;
Ezek után következzen egy valódi basic program.

Feladat: számítsuk ki y értékét, ha:

$$y = (a+b) \times (c+d)$$

(a szorzás jele: csillag, felső sorban jobbról a negyedik billentyű).

A feladat „prózában”: megadunk a számítógépnek négy

számot, ebből az első kettőt, illetve a harmadikat és a negyediket összeadja, majd a két összeget összeszorozza egymással. A program:

```
10 Print „első programom” /CR
20 Print „ ” /CR
```

(megjegyzés: a macskakörmök között 20—25 üres betűhely)

```
30 Input „első szám” A; „második szám” B; „harmadik szám” C; „negyedik szám” D /CR
```

```
40 Y = (A+B) x (C+D) /CR
50 Print „a számok” A, B, C, D; „az eredmény” Y /CR
60 Goto 30 /CR
RUN /CR
```

Nézzük mi történik. Az első (10) feladat a gép számára: írd ki első programom. Kiírja. A második: írd ki: és itt egy csomó üres szóköz szerepel a macskakörmök között. A célja itt ennek a sornak az, hogy egy rövid szünet legyen a harmincadik sor előtt, mivel zavaró lenne a gyors, egymás utáni kimondás. Később erre elegánsabb megoldást is mutatok. A harmincadik sorban egy INPUT utasítás van. Erre a gép adatot vár, csak előbb kimondja a macskakörmök között lévő szöveget, komfortosabbá téve a program futását. Az „első szám” szöveg után várakozó állásba kerül, — a képernyőn egy villogó kérdőjel jelenik meg, és mivel mi abból indulunk ki, hogy a képernyőt nem látjuk, még célszerűbb az INPUT utasítást pontosítani a macskakörmök közé írt szöveggel. Mi beírjuk az első számot (ezt A-val jeleztük). Ezután kéri a következőt, a másodikat

és így tovább. A negyedik sor definiálja a gép számára, hogy a kapott A, B, C, D értékekkel mit is csináljon. Az ötvenedik sor a már ismert PRINT, vagyis itt utasítjuk a gépet, hogy először mondja ki az általunk beírt négy számot, utána pedig az eredményt. A hatvanadik sor magyarázata: utasítja a gépet, hogy térjen vissza a 30. sorba, ahol újból kéri a számokat, vagyis kezdődik előlről a számolás. Ha az eddig tanultak szerint begépeljük a programot (és ez hibátlanul sikerül), akkor könnyen érthetővé válik a logikája, még akkor is, ha a leírásból nem volt azonnal világos. Előfordul, hibás gépelésnél, belegabalyodott javításnál, hogy valami — egyelőre „értelmetlen” — hibaüzenettel válaszol a számítógép. Higgyünk neki, de ne fogjuk fel tragikusan. Újbóli bekapcsolással, nagy levegővel kezdjük előlről, ezen a szinten még ne vitatkozzunk a géppel.

Da ha sikerül... Ha benne van a gépben, becsüljük meg. Próbáljuk meg használni, adjunk neki különböző értékeket. Innentől kezdve a tápegységhez már ne nyúljunk, hiszen ha nem kap áramot a gép, elszáll a program. A RESET gomb lenyomásával viszont újraindítjuk, a már ismert RUN parancs begépelésével. Ezután tanuljuk meg, hogyan lehet a programot kimenteni, vagyis mágnesszalagra rögzíteni. Ehhez a következő parancsokat kell megtanulni: SAVE = mentsd

ki; LOAD = töltsd be; VERIFY = vizsgáld át.

Állítsuk a magnóban a kazetát a felvétel elejére. Gépeljük be a SAVE parancsot. Indítsuk el a magnót felvétel állásban és nyomjuk le a számítógépen a CR gombot. Kellemetlen, füttyülésszerű zúgást hallunk a felvétel alatt. A végén a számítógép „Oké” üzenettel adja tudtunkra a parancs végrehajtását. Ekkor a magnón csévéljük vissza a szalagot a felvétel elejére és gépeljük be a „VERIFY” parancsot. (Ne feledjük a macskaköröm beírását!) Most a sorrend: CR gomb, majd indítsuk el a magnót. Megismétlődik a zúgás, — ezalatt történik az ellenőrzés — és ismét „Oké” — üzenettel nyugtázza az eredményt. Tehát: a magnószalagon egy ellenőrzött, kimentett programot kaptunk. Ilyenkor már nyugodtan ki lehet kapcsolni a gépet, hiszen a programot bármikor újra be tudjuk tölteni a gépbe. Próbáljuk is meg. Állítsuk a magnót a felvétel elejére. Kapcsoljuk ki egy pillanatra a számítógépet (a tápegység kapcsolójával). Gépeljük be a LOAD parancsot és indítsuk el a magnót. A zúgás már ismerős, „Oké” után ugyanolyan állapotba kerül a gép, mint amikor a programot frissen készítettük. Következő lépésként bővítsük programunkat.

Feladat: ha a négy számból képzett eredmény 100, az eredmény kimondása után tegye hozzá, hogy kereken 100. A szükséges utasításpár az IF-THEN. Használata logikus és

egyszerű. Jelen esetben: ha $y = 100$, akkor mondja...

Ugyanez „basic”-ül IF $y = 100$ THEN PRINT „...”. Keressük meg a helyét a programban. Miután az eredmény elmondása után mondja el, a helye nyilván az ötvenedik sor után és a hatvanadik sor előtt lesz. Tehát:

```
55 IF y = 100 THEN PRINT  
„kereken 100” /CR
```

Az újólag beírt, 55. sorszámú sor együtt tárolódik a programmal és futtatáskor a megfelelő helyen és feltétel esetén megy végbe.

Hasonló programokat most már egyedül is tudunk írni. Először könnyű, rövid példákat oldjunk meg. Például: $y = a + b$, vagy $y = a + b + c$. „Házi feladatnak” ajánlom egy program elkészítését, melynek egy lehetséges megoldását következő leckénkben ismertetem.

Feladat: készítsünk programot, mely a születési év begépelésére kiszámítja, hogy hány éves a kérdező. (1989. — születési év). Ha az évszám 60-nál több, jegyezze meg: te már nyugdíjas vagy, ha 18-nál kevesebb: te még gyerek vagy. Használjuk a relációs jeleket (kisebb jel: SHIFT) vessző, nagyobb jel: SHIFT (pont). Variációs lehetőség, ha úgy módosítjuk a programot, hogy akkor is írja ki a „nyugdíjas” szöveget, ha az illető éppen 60 éves. Ilyenkor a nagyobb, egyenlő relációk együttesen használhatók.

(Folytatjuk)

Az elektronikus újság díjat nyer

Egy Svédországban kifejlesztett, a vakok használatára a rádió által terjesztett elektronikus újság nyerte az IEE 1988. évi díját, melyet a fogyatékosokat segítők részére alapítottak. Nicholas Scott, a szociális bizottsággal és a fogyatékosokkal foglalkozó államminiszter nyújtotta át a 6000 Fontos díjat a tervezőnek, Henryk Rubinsteinnek az IEE-nél novemberben tartott ünnepségen. Rubinstein a gothenburgi Chalmers Műszaki Egyetem információelméleti részlegének munkatársa.

Az IEE díját háromévenként adják ki a legjobb elektromos, elektronikus vagy software jellegű műszaki alkotásnak, mely a fogyatékosok életének minőségi javítását célozza.

Az 1988-as díjnyertes pályázat lehetővé teszi, hogy a vakok a választott újságot „olvassák”, teljes cikkeket épp úgy, mint hirdetéseket, — gyakran előbb, mint ahogy a látó előfizetők példányát a leveleszékénybe dobják a kézbesítők.

Az újság teljes szövegét kivételezik a szerkesztői számítógépből és a rádióállomások hálóján át rádióadásként kisérik. Ez éjszaka történik,

amikor a szokványos adás már befejeződött, és mindössze néhány percig tart. Az adást a vak előfizető otthonában egy kis számítógép fogadja és tárolja.

A számítógépben beszédkeltő áramkör van — a szöveg elsősorban ezen az úton olvasható, de pontírasú kijelző is használható. Annak érdekében, hogy az olvasók könnyen ugorhassanak az újság egyes részei között, rugalmas olvasó és kereső rendszert fejlesztettek ki és a szöveget ennek megfelelően átrendezik.

Az elektronikus újságot — mely az első ilyen szolgáltatás — jelenleg naponta 36-an veszik igénybe Gothenburgban, de már foglalkoznak a tervekkel, hogy miként tehetnék a rendszert szélesebb körben hozzáférhetővé.

Az 1988-as pályamű felkeltette az angliai Vakok Királyi Nemzeti Intézetének érdeklődését is. Ian Bruce vezérigazgató a díjkiosztó ünnepségen üdvözölte az új találmányt és közölte, hogy tanulmányozzák angliai bevezetésének lehetőségeit.

(*New Beacon*, 1988. január)
Fordította: Görgényi Miklós

MEGSZÖKTEK AZ „ÜRBÉKÁK”

(*Világújság, próbaszám*
1989. április)

Megszöktek az „űrhajósjelölt békák”, ezért több nappal el kellett halasztani egy április elejére tervezett svéd űrkísérletet — jelentette a TT svéd hírügynökség.

A svéd kutatók több békapárt gyűjtöttek össze azzal a céllal, hogy egy rakétakísérlet során a súlytalanság hatásait tanulmányozzák rajtuk. Az állatoknak többek között — lévén a tavasz békáéknál is a szerelem évszaka — párosodniuk kellett volna az űr-akváriumban. Nyolc nőtény azonban valahogyan megszökött, s csak több napos keresés után bukkantak rájuk az észak-svédországi Kiruna űrkísérleti telepen.

A sikeres hajtóvadászat után végül április 11-én megvalósult a terv: a rakéta, fedélzetén a békákkal és más kísérleti állatokkal 300 km-es magasságba emelkedett és egy óra múlva tért vissza a földre. Az viszont csak később derül ki, hogy a szökevények végül is eredményesen teljesítették-e a kíváncsi kutatók által rájuk bízott feladatot...

REKLÁMOK — SZOVJET ŰRHAJÓKON

Már akár ez év őszén hirdetések jelenhetnek meg szovjet űrhajókon és űrállomásokon — jelentette Bernben a svájci Punto reklámcég tulajdonosa, aki a kozmikus reklámot lehe-

tővé tevő megállapodást írt alá a Szovjetunió Űrtechnológiai Főigazgatósága (Glavkozmosz) és a Licencintorg szovjet külkereskedelmi vállalat képviselőivel.

A megállapodásnak megfelelően a svájci cég két, egyenként 2×3 méteres reklámplakátot helyezhet el a Mir űrállomás lakóterében, ahonnan rendszeresen közvetítenek tv-adásokat az űrhajósok mindennapjairól, munkájáról. Ezenkívül arra is jogot kap, hogy hirdetésekkel helyezzen el az űrhajósok ruháján és az űrrepülőgépek indítóállásain. A termé-

keiket reklámozni kívánó vállalatok egy kilogrammnál nem nehezebb csomagokat küldhetnek a világűrbe, s ezekről az űrállomáson vagy valamelyik űrhajón háromperces videoreklámfilmeket készíthetnek. A kozmikus reklámnak meglehetősen borsos ára lesz: egy-egy ilyen lehetőségért körülbelül 1 millió svájci frankot kell majd fizetni.

A Punto cég tulajdonosa biztos a sikerben, mivel máris több világcég jelezte, hogy élni kíván e valóban rendkívüli reklámlehetőséggel.

útján kapott pénzből a Harmadik Világban közel 1200 elképzelt megvalósulásához járultak hozzá. Afrika, Ázsia, Óceánia és Latin-Amerika kétmillió gyerekének segítettek ily módon, közöttük vakoknak és vak-süketeknek.

* Házaló adománygyűjtő énekes. (Sternsänger) V. ö.: „Üdvhadsereg”.

*

Lars — Erik Olsson svéd vak az állatvédők között az igen elszántak közé tartozik. Tizenöt év óta küzd a hegyi baglyok kihalása ellen. A vak ornitológus egyedül gondoskodik etetésükről, ápolásukról és felnevelésükről. 1984-ben ezért az önfeláldozó tevékenységéért a svéd király is kitüntette, 1986-ban pedig megkapta az ornitológusok „Nobel-díját”, a Rosenberg-díjat is.

*

A belfasti Queen's University vakok és erősen csökkent látók számára a fogápolást oktató készüléket dolgozott ki. Ez egy olyan szekrényke, amelyben a fog különböző részeinek szétszedhető modelljei külön fiókokban vannak elhelyezve. Tapintás útján ily módon a vakok fogalmat alkothatnak maguknak a fog felépítéséről. Egyes modelleknél a fogak romlása követhető nyomon. A berendezéshez tartozik továbbá egy sor fogorvosi műszer, a fogápolásra vonatkozó leírás, fogkefék, fogkrémek és egy fogápolási kislexikon.

*

A Lübeckben található St. Marien templomhoz a Bernt Notke iskola diákjai vakvezető

Kishírek a nagyvilágból

(Der Kriegsblinde 1989 március)

Fordította: Fanton István

A Világegészségügyi Szervezet becslése szerint évente 500 000 gyerek vakul meg A vitamhiány következtében. Világszerte 200 millió gyermek szenved ebben a betegségben, amely a megvakuláshoz, vagy halálhoz is vezethet. A WHO felhívást tett közzé, hogy Afrika, Ázsia és Latin-Amerika 37 országának gyerekeit jobban lássák el vitaminkészítményekkel. A xerophthalmia nevű betegséget a hiányos táplálkozás és a fertőző betegségek együttes hatása váltja ki.

*

Hét vak svájci hegymászó a 6200 méter magas Yala-Peak csúcs megmászására készül a Himalájában. Egy tucat kíséreléssel és 30 teherhordóval 1988 szeptemberében indultak Zürichből. A vállalkozás során még

további tizenegy csúcsot kívánnak meghódítani.

*

Egy bécsi nőgyógyász a vakok kifejtett tapintásérzékét alkalmazza a rákszűrővizsgálatok során. A rendelésen egy speciális képzésű vak nő tapogatja meg a páciensek mellét. A mellben a vak által felfedezett 18 csomó közül például, amelyet a vak nő kiszűrt, 12 esetben semmilyen rákgyanú nem merült fel.

*

„Csillagénekes”*

400 000 adománygyűjtő „csillagénekes” 1987-ben az NSZK-ban összesen 23 millió márkát gyűjtött. Csaknem tízezer településen 4 millió háztartást látogattak meg e célból. Az ének

NŐK RÉSZÉRE

(Folytatás a 15. oldalról)

térképet készítettek. A fóliára ragasztott reliefábrázolások és a Brailleben írt útmutatók alapján vakok is kiismerik magukat a gótikus templomban.

*

1988. májusában 10 000 vak tüntetett az olasz miniszterel-

nök római hivatala előtt. Az olasz vakok szövetsége azért szólította fel tagjait a részvételre, mert a kormány visszavonta korábbi, a vakok ápolására juttatott támogatás havi mintegy száz nyugatnémet márkával történő megemelésére tett ígérését.

Nevezzünk együtt!

(Unser Schaffen 1989 március)

Fordította: Fanton István

Egy vidéki kisvároskában valószínűleg hosszú időn keresztül én voltam az egyetlen, akinek nem volt zöldségágyása. Végül én is rászántam magam, és borsót vetettem. Alig lettem készen a munkával, jött a szomszédom, egy törzsgyökeres idevalósi.

— Mi jót vetett? — kérdezte és a frissen felásott ágyás felé bökött.

— Borsót! — vágtam rá büszkén.

— Elfelejtette a fejfákat!

— Csakugyan? — kérdeztem és lázasan gondolkodtam, mit akarhat.

— Hát persze! — mondta és rázta hozzá a fejét. — Olyan mélyre temette a borsót, hogy

megérdemelne egy rendes sírelméket!

*

Egy ismert belgyógyász egy felettébb beszédes hölgy társaságában került. Mindenfajta orvosi tanáccsal kellett ellátnia.

— És mondja csak doktor úr — kérdezte a hölgy hirtelen — a hal egyáltalán egészséges?

— Feltételezem, hogy igen — felelte az orvos — hozzám még egy se jött panaszra!

*

— Főpincér! Mi a mai ajánlata?

— Jó fogak, uram!

PIS MÁTYÁSNE

Kötésminták

Keresztezett virágfüzér (gyakorlottaknak). — Vastag fonalból: klára (dupla szállal), renáta stb.

14-gyel osztható szemek. A páros sorok fedettek. Jobbra keresztezésnél a páros sorokban fordított, sima a lekötés sorrendje, balra keresztezésnél pedig sima, fordított lesz a sorrend.

1. 5 fordított, 5 sima, 4 fordított.

3. 4 fordított, jobbra keresztezés (előbb a második, majd az első szemet kötöm le simán, csak ezután emelem le a tűről a szemeket), 3 sima, balra keresztezés (hátról simán kötöm le a második szemet, majd az elsőt előlről szúrva simán, csak ezután emelem le a tűről a két szemet), 3 fordított.

5. 3 fordított, jobbra keresztezés, 1 fordított, 3 sima, 1 fordított, balra keresztezés, 2 fordított.

7. 2 fordított, jobbra keresztezés, 1 fordított, jobbra keresztezés, 1 sima, balra keresztezés, 1 fordított, balra keresztezés, 1 fordított.

9. 2-szer egymás után 1 fordított, jobbra keresztezés, 1 fordított, 1 sima, 2-szer egymás után 1 fordított, balra keresztezés.

11. 3 sima, 9 fordított, 2 sima.

13. 2 sima, balra keresztezés, 7 fordított, jobbra keresztezés, 1 sima.

15. 2 sima, 1 fordított, balra keresztelés, 5 fordított, jobbra keresztelés, 1 fordított, 1 sima.

17. 1 sima, balra keresztelés, 1 fordított, balra keresztelés, 3 fordított, jobbra keresztelés, 1 fordított, jobbra keresztelés.

19. 1 sima, 1 fordított, 2-szer egymás után balra keresztelés, 1 fordított, 2-szer egymás után jobbra keresztelés, 1 fordított.

Kehelyminta (gyakorlottaknak). — Vastag fonalból. 12-vel osztható szemek. A páros sorok fedettek.

3 szemet jobbra csavar: 2 szemet segédtűn a munka mögé helyezünk. 1 sima, ezután a segédtűn lévő szemet kötjük le simán.

3 szemet balra csavar: 1 szemet segédtűn a munka elé helyezünk. 2 sima, majd a segédtűről 1 sima.

3 szemet fordítottan—simán csavar: 1 szemet segédtűn a munka elé helyezünk. 2 fordított, majd a segédtűről 1 sima.

3 szemet simán—fordítottan csavar: 2 szemet segédtűn a munka mögé helyezünk. 1 sima, majd a segédtűről 2 fordított.

1. 2 fordított, jobbra keresztelés, 2 fordított, 6 sima.

3., 5., 7. egyezik az elsővel.

9. 3 szemet jobbra csavar. 3 szemet balra csavar. 3 szemet fordítottan—simán csavar. 3 szemet simán—fordítottan csavar.

11. 6 sima, 2 fordított, jobbra keresztelés, 2 fordított.

13., 15., 17. egyezik a 11-gyel.

19. 3 szemet fordítottan—simán csavar, 3 szemet simán—fordítottan csavar, 3 szemet jobbra csavar, 3 szemet balra csavar.

SEMSEYNÉ LEGEZA ILONA KÖNYVISMERTETŐ

MIHAIL BULGAKOV
(1891—1940)

A mester és Margarita

(Fordította: Szöllösy Klára)

BULGAKOV főműve, *A Mester és Margarita* jóval szerzőjének halála után, 1966—67-ben jelent meg először egy szovjet folyóiratban. Sikere páratlan, szinte tüneményes volt: nemcsak a Szovjetunióban követték egymást sűrű egymásutánban a kiadások, de alig egy évtized alatt világhírűvé vált a regény és ma már biztonsággal állítható, hogy a világirodalom legjobb alkotásai, remekművei közé tartozik. Különös módon, jöllehet Bulgakov éppen nem igyekezett az olvasó kedvében járni, nemcsak az irodalom vájtfülű értői, de a szélesebb közönség is mohón olvasta, egyszerre volt esztétikai csemege, tudós értelmezések, interpretációk tárgya és népszerű bestseller. Ahány kritikusa, szinte annyi értelmezése van a műnek: ki a harmincas évek Moszkvájának kísérteties, groteszk, a szó szoros értelmében „ördögös” leírásá-

ért tartja sokra; ki Poncius Pilatus és Ha-Nocri történetéért tartja jelentős filozófikus alkotásnak; mások — a cím sugallatára is — a nagy író, az önéletrajzi vonásokkal is felruházott Mester és szerelme, Margarita történetét vélik a középpontban állónak; ismét mások a különböző regénysíkok ötvézéséért, egymásban való tükröztetéséért lelkesednek; nem kevesen tartják politikai satírárnak, de akadnak olyanok is, akik humoros műnek tekintik. Valószínű, hogy nagysága, vagy legalábbis annak egyik legfőbb aspektusa éppen villódzó sokértelműségében, poétikai polifóniájában rejlik. Moszkvába megérkezik az ördög, Woland mágus személyében és a dolgok egyszerre különös fényben kezdenek csillogni, varázslatos dolgok történnek, ám az irizáló felszint állandóan meg-megtöri a kemény, kegyetlen valóság eluta-

síthatatlan jelenléte, azé a valóságé, amely az ördög nélkül is érzékelhető lenne, ám rettenetességét, igazi valóját mégis csak az ördögi rápillantás által nyeri el. De ugyanezen pillantás teszi láthatóvá viszonyosságát, groteszkségét, fergetes humorát is. Ha-Nocri (Jézus) története pedig éppen nem, vagy nemcsak a mítosz, a szentség oldaláról értelmezi, ruházza fel újabb és újabb jelentésekkel a regényt, de sok szempontból magát ezt a mítoszt teszi megkérdőjelezhetővé, az ördögi színekkel szemben sápadt-vertelenné, elvonttá, miközben — ragyogó regénytechnikai bravúr — a Jézus-történet a leginkább naturalista-verista rész a regényben.

A mű — sajátos módon — összegzője, átfogó beteljesítője kora regényírásának, annak a csaknem valamennyi európai áramlatát magába ötvöző, nemegyszer későbbi fejleményeket is előlegezve; túlszárnyalja a húszas évek csodakereső regényeit, mítoszátiratait, mitológiai regényvariánsait; a filozófia, a valódi bölcsélet irányába mozdítja el az esszé-regény alakzatait; fantasztikus realizmusra vált, de közvetlenül is visszautal a romantika furcsán megcsavart arabeszkművészetére — megőrizve az orosz irodalom nagy realista vonulatának erényeit —, egy regény regényét alkotja meg, de *Gide* kíséreténél sokkal valóságosabb és mégis nagyobb perspektívával.

Hatalmas remekmű, mindenkinek ajánlható.

DR. FÖLDI JÁNOS

Gazdasági társaságok II.-III.

(Egyes gazdasági társaságok)

Közkereseti társaság (KKT)

A tagok közös gazdasági tevékenységet folytatnak. Az ehhez szükséges vagyont a társaság rendelkezésére bocsátják. A társaság kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen felelnek. A társaság tagja a RT kivételével csak a többi tag hozzájárulásával lehet tagja egy másik olyan GT-nek, amely hasonló tevékenységet folytat. Képesítéshez kötött tevékenységet a társaság csak akkor folytathat, ha tagjai között megfelelő képesítéssel rendelkező tag van.

A tag vagyoni hozzájárulása a társaság tulajdonába, vagy használatába kerül. A pénzbeli hozzájárulás késedelmes megfizetése esetén a tag évi 20% kamatot köteles fizetni. A társaság által működése során szerzett vagyon a társaság tulajdona. A vagyoni hozzájárulást csak a társaság megszűnésakor lehet követelni.

A társaság természetes személyi tagjai kötelesek személyesen közreműködni a társaság tevékenységében. A társaság üzletvezetésére mindegyik tag jogosult (kivéve akit az általános szabályok tiltanak). A társaság ügyeiben a tagok álta-

lánban szótöbbséggel döntenek, valamennyi tagnak egy szavazata van. Egyes kérdésekben kétharmados, másokban egyhangú szavazás kell. A társaság tagja az üzletmenetet ellenőrizheti.

A társaság alkalmazottat, beosztottat, családtagot, szakmunkástanulót foglalkoztathat.

Év végén mérleget vagy vagyonkimutatást készít. A nyereség és veszteség a tagok között vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg.

A társaság kötelezettségeiért saját vagyonával felel. Ha ez nem elég, akkor a tagok saját vagyonukkal egyetemlegesen és korlátlanul felelnek. A társaság vagyonára a tagok perbenállása nélkül is, a tagok vagyonára pedig csak perbenállásuk esetén hozható marasztaló ítélet és vezethető végrehajtás. A társaságba belépő tag felelőssége a belépése előtt keletkezett kötelezettségekért a többi tagéval azonos. Ettől eltérően is meg lehet állapodni, de ez harmadik személyekkel szemben hatálytalan.

A tag tagsági viszonyának megszűnésétől számított 5 évig a többi taggal azonos módon felel azokért a kötelezettségekért, amelyek tagsága megszű-

nésig keletkeztek. A társaság megszűnésekor a végelszámolás során a tartozások kiegyenlítése után a tagoknak vagyoni hozzájárulását kell kiadni. A megmaradó vagyont a hozzájárulás arányában kell felosztani a tagok között.

Gazdasági munkaközösség

A GMK olyan KKT, amelynek természetes személyek a tagjai. GMK nem folytathat olyan tevékenységet, amelyet meghatározott jogszabály természetes személynek nem tesz lehetővé. A tagok, a bedolgozók és alkalmazottak együttes létszáma az 500 főt nem haladhatja meg.

Lehetőség van arra is, hogy a GMK-ért egy jogi személy felelősséget vállaljon (régén VGMK-nak nevezték). Ebben az esetben a GMK tagjai a jogi személy dolgozói vagy nyugdíjasai. Ez a fajta GMK a tagok vagyoni hozzájárulása nélkül is alapítható. Az ilyen GMK tagjai a kötelezettségeikért csak a bevitt vagyonnal és az adott évben a GMK-ban szerzett jövedelmükkel felelnek. Az ezt meghaladó kötelezettségeikért a jogi személy felel.

A jogi személy felelősségvállalását bármikor visszavonhatja. Ezzel az ilyen típusú GMK megszűnik, de a tagok elhatározhatják, hogy általános szabályok szerint működő GMK-ként folytatják a tevékenységet.

Betéti társaság (BT)

A társaságnak legalább egy bel- és legalább egy kültagja

van. A beltág felelőssége a követelésekért korlátlan, ha többben vannak, akkor egyetemleges. A kültag felelőssége vagyoni betétje mértékben korlátozott.

Ha a BT beltágjai természetes személyek, rá a GMK szabályait kell megfelelően alkalmazni. A cégbejegyzés közlésében a kültagok száma és betétjük együttes összege szerepel. A kültag nevét és címét csak hozzájárulásával tartalmazhatja a közzététel.

Személyes közreműködésre csak beltág kötelezhető. A társaság képviselőre kültag nem jogosult. A beltaggal azonos módon felel a kültag, ha neve a társaság cégszövegében szerepel. A belépő kültag felelőssége a belépése előtt keletkezett kötelezettségeikért a többi kültaggal azonos.

Megszűnik a Betéti Társaság, ha valamennyi beltág kiválik. Ha a társaságnak csak beltágjai maradnak, tevékenységét KKT-ként folytathatja tovább.

Korlátolt felelősségű társaság (KFT)

A KFT előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és a tag felelőssége a társasággal szemben csak törzsbetéte szolgáltatására terjed ki. A társaság kötelezettségeiért nem felel.

KFT-t egy személy is alapíthat (egyszemélyes társaság). Tilos a tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni!

A törzstőke összege nem lehet kevesebb egymillió forintnál. Az egyes törzsbetétek nagysága nem lehet kevesebb

100 000 Ft-nál. A pénzbetétek összege alapításkor nem lehet kevesebb a törzstőke 30%-ánál, és 500 000 Ft-nál.

Ha a társaság egy tagját kizárja, üzletrészét árverés útján értékesíti. Ha árverés útján nem értékesíthető, a társaság az üzletrészt bevonhatja vagy a többi tag betéte arányában „megvásárolhatja”.

Az üzletrész forgalomképes. A többi tagot, a társaságot, vagy a társaság által kijelölt személyt ebben a sorrendben elővásárlási jog illeti meg. Az üzletrész átruházása a társasági szerződés módosítását nem igényli.

A társaság fennállása alatt a tagok a törzsbetétet nem követelhetik vissza, csak a nyereség felosztható részére tarthatnak igényt. A KFT legfőbb szerve a taggyűlés, amelyet évente legalább egyszer össze kell hívni. A taggyűlési szavazásnál a befizetett törzsbetétek minden 10 000 Ft-ja egy szavazatra jogosít. A taggyűlés akkor határozatképes, ha a törzstőke legalább fele képviselve van. A társaság vezetését és képviselőit az ügyvezetők látják el. Az ügyvezetők a társaság tagjairól tagjegyzéket vezetnek. A tagjegyzéket bárki megtekintheti, ha érdekeltségét valószínűsíti.

Ha szükségesnek tartja a társaság, felügyelő bizottságot hozhat létre. Kötelező ennek létrehozása, ha a törzstőke a 20 millió Ft-ot meghaladja, a tagok száma 25-nél több, vagy ha főfoglalkozású dolgozóinak száma 200 főnél több.

Egyszemélyes társaságnál könyvvizsgáló kijelölése kötelező.

Részvénytársaság (RT)

A RT előre meghatározott összegű és névértékű részvényekből álló tőkével alakuló gazdasági társaság, amelynél a tag (részvényes) felelőssége a társasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátásai értékének szolgáltatására terjed ki.

A RT kötelezettségeiért a részvényes egyébként nem felel.

A részvény

A részvény a tagsági jogot megtestesítő értékpapír. A részvények azonos tagsági jogokat biztosítanak. Azonos jogokat biztosító részvények egy részvényfajtát alkotnak, egy részvényfajtához tartozó részvények azonos névértékűek.

A részvény névértéke legalább 10 000 Ft. Az összes részvény névértékének összege a RT alaptőkéje.

A részvény lehet bemutatóra szóló, vagy névre szóló. A bemutatóra szóló szabadon átruházható. A névre szóló részvény átruházására a váltó szabályai az irányadók azzal, hogy a RT-vel szemben akkor hatályos, ha az új tulajdonos neve a részvénykönyvben szerepel.

Külföldi csak névre szóló részvényt szerezhet. A RT igazgatósága a névre szóló részvényekről részvénykönyvet vezet, amelyben nyilvántartja a részvénytulajdonosok nevét és címét.

Az alapszabály rendelkezésének megfelelően kibocsátható

olyan részvény is, amely a felosztható nyereségből más részvényfajtát megelőzően jogosít osztalékra (elsőbbségi részvény).

Elsőbbségi részvények a RT alaptőkéjének legfeljebb feléig bocsáthatók ki.

Kibocsátható ingyenesen vagy kedvezményes áron megszerzhető dolgozói részvény is. A dolgozói részvény névre szól. A RT dolgozói és nyugdíjasai között átruházhatók.

Az alaptőke 10⁰/₀-át meg nem haladó mértékben előre meghatározott kamatra jogosító részvények is kibocsáthatók. A kamatozórészvény tulajdonosát a kamat akkor is megilleti, ha az adott évben a RT-nek nincs nyeresége. A kamaton felül, ha van nyereség, az osztalék is megilleti.

A részvénynek több tulajdonosa is lehet, akik a RT-vel szemben egy részvényesnek számítanak. Jogukat csak közös képviselőjük útján gyakorolhatják.

Részvénytársaság alapítása:

Részvénytársaságnak egy alapítója is lehet. A RT alaptőkéje nem lehet kevesebb 10 millió forintnál. A pénzbeli hozzájárulás összege alapításkor nem lehet kevesebb az alaptőke 30⁰/₀-ánál, és 5 millió forintnál.

Részvényjegyzés:

A részvényjegyzés a jegyzési ív aláírásával történik. A részvényjegyző köteles az általa

jegyzett összeg legalább 10⁰/₀-át befizetni.

Ha több részvényt jegyeztek, mint amennyit terveztek (túljegyzés) azt az alapítók visszautasíthatják. Állami szerv részvényjegyzése nem utasítható vissza.

Az alapítás meghiúsult, ha a kitűzött idő alatt a tervezett mennyiségű részvényt nem jegyezték.

Az alakuló közgyűlés dönt a RT megalakulásáról. Megállapítja az alapszabályt, megválasztja az igazgatóságok és a felügyelő bizottságot.

Az alakuló közgyűlés határozatképes, ha 5 olyan részvényjegyző van jelen, akik az alapítóknak legalább felét lejegyezték.

A RT megalakulását bejegyzés és közzététel végett be kell jelenteni a cégbíróságnak.

A részvényes jogai és kötelezettségei:

A részvényes a RT cégjegyzékbe való bejegyzésétől számított egy éven belül köteles a részvénye teljes értékét befizetni. Erre a kötelezettségre a részvényeseket az igazgató tanács felszólítja. A részvényesnek joga van a közgyűlés által felosztani rendelt mérleg szerinti nyereségnek a részvényeire jutó arányos részére (osztalék).

A RT jogutód nélküli megszűnése esetén a részvényesnek a végelszámolás utáni felosztható vagyon részvényeivel arányos részére van joga.

A részvényes a jóhiszeműen felvett osztalék visszafizetésére nem kötelezhető.

Minden részvényes jogosult a közgyűlésen résztvenni, felvilágosítást kérni és észrevételt tenni. Jogosult indítványt tenni és szavazni. A szavazati jog a névértékéhez igazodik. Az alapszabály lehetővé teheti, hogy költségvetési szerv vagy pénzügyintézet az alaptőke legalább egyharmadát kitevő részvénye birtokában a szavazati jogok 51⁰/₀-át gyakorolja.

A közgyűlést össze kell hívni, ha azt az alaptőke legalább egytizedét képviselő részvényesek írásban kérik.

A közgyűlés által hozott jogszérvő határozat bírósági felülvizsgálatát bármelyik részvényes, az igazgatóság, és a felügyelőbizottság bármely tagja kérheti. A keresetet indító részvényes köteles legalább egy részvényt a bíróságnál letétbe helyezni. A bíróság határozatának hatálya azokra a részvényesekre is kihat, akik nem álltak perben.

A RT szervezete:

A közgyűlés a RT legfőbb szerve, amely a részvényesek összességéből áll. Ez választja meg az igazgatóság és a felügyelő bizottság tagjait és a könyvvizsgálót. Évente legalább egyszer össze kell hívni.

A közgyűlés határozatképes, ha azon a részvények több, mint felét képviselő részvényes jelen van.

Az igazgatóság a RT ügyvezető szerve. Képviseli a RT-t,

gyakorolja a munkáltatói jogokat.

A felügyelő bizottság ellenőrzi a RT tevékenységét és működését. Minden RT köteles legalább egy könyvvizsgálót választani.

Állami költségvetési szerv vagy pénzügyintézet egyedüli részvényesként is alapíthat RT-t. Egyszemélyes RT úgy is létrejöhet, ha valamennyi részvény tulajdonosa egy részvényes lesz. Természetes személy ilyen részvényes nem lehet.

A RT megszűnése:

A közgyűlés határoz az igazgatóság, a felügyelő bizottság és a könyvvizsgáló felmentéséről. A végelszámolás során ki egyenlített tartozások után fennmaradó vagyont a részvényesek között részvényeik arányában kell felosztani.

Részesedés más RT-ban:

RT részvények megszerzése révén befolyást szerezhet más RT-ban jelentős, többségi vagy kölcsönös részesedéssel. Jelentős részesedésről beszélünk, ha egy RT megszerezte egy másik RT alaptőkéjének egynegyedét kitevő részvényeket, vagy a másik RT közgyűlésén a szavazatok több mint egynegyede illeti meg. Az ilyen mértékű részesedésről a megszerzője a másik RT-t haladéktalanul köteles értesíteni és közzé is kell tenni hivatalos lapban.

Többségi részesedés az, ha több mint a felét szerzi meg az előző jogosítványokból egy

RT. Többségi részesedés megszerzése előtt erről a szándékról a másik RT-t értesíteni kell. Többségi részesedés esetén az ellenőrzött RT a többségi részesedést megszerzett RT részvényeit nem vásárolhatja meg és a már meglévő részvényei alapján sem gyakorolhatja jogosítványait.

Többségében, vagy kizárólag külföldi tulajdonban álló RT más RT-ban többségi részesedést nem szerezhet.

Ha a többségi részesedést megszerzett RT az ellenőrzött RT részvényeinek több mint háromnegyedét megszerezte, az ellenőrzött RT igazgatóságának utasítást adhat, amely azt köteles végrehajtani (közvetlen irányítás alatt álló RT). A közvetlen irányítás alatt álló RT tartozásaiért az irányító RT korlátlanul felel.

Kölcsönös részesedés áll fenn két RT között, ha mindkettő megszerezte a másik alaptőkéjének egynegyedét kitevő részvényeit, vagy a másik RT közgyűlésén a szavazatok több mint egynegyede illeti meg.

A gazdasági társaságokra vonatkozó törvény rendelkezéseit 1989. január 1-től kell alkalmazni. Az egészben, vagy részben külföldi tulajdonban lévő KFT és RT kivételével minden olyan gazdasági társaságot, amelyre ez a törvény rendelkezést tartalmaz 1989. december 31-ig ezen törvény rendelkezéseinek megfelelően át kell alakítani. Ennek elmulasztása esetén a cégjegyzékből törlik, illetve 1990. január elsejével megszűnik.

NÉMETH TAMÁS

Zenei életünk eseményeiről

A VGYOSZ zenei szakosztálya szervezi és figyelemmel kíséri szövetségünk zenei életét. Erről tájékoztatjuk itt olvasóinkat.

Ez év január 20-án ünnepelték a vak muzsikusok a nagy sorstárs zongoraművészek, Ungár Imrének 80. születésnapját. A mester emlékének tanítványai adóztak egy zeneakadémiai hangversenyen. Baranyai László, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára Mozart, Bartók és Beethoven műveivel lépett a közönség elé; ez utóbbi szerző művében (Kreutzer-sonáta) Perényi Eszter hegedűművész volt kamarapartnere. E sorok írója Chopin b-moll sonátájának megszólaltatásával emlékezett tanárára. A koncerten jelen volt Ungár tanár úr özvegye és fia, valamint zenei életünk több kitűnősege, közöttük Fischer Annie zongoraművésznő, Ungár Imre egykori jó barátja.

Március 5-én zenei szakosztályunk elnökségi ülést tartott. Ez évre szóló programjaink és tennivalóink számbavétele mellett megemlékeztünk három elhunyt sorstársunkról, akik igen tevékenyek voltak zenei életünkben. Kegyeletünk jeléül álljon itt nevük: Erhart József, Rózsahegyi Sándor és Vadinszki Sándor. Emléküket szívünkben őrizzük!

Március 19-én került sor a „Szól a szív” alapítvány hang-

versenyére, melyen a bécsi és budapesti fiatal tehetségek mellett fellépett Kocsis Zoltán, Kocsis Albert és e sorok írója. A hangversenyt a TV rögzítette, és október 15-én, a Fehér bot napja alkalmából fogja közvetíteni.

Április 16-án a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola nyolc növendéke örvendeztette meg tagtársainkat muzsikálásukkal. A műsor ötlete és összeállítása, valamint megszervezése Magyar Csaba sorstársunk érdeme.

Elsőként J. S. Bach h-moll hegedű-zongoraszonátája csendült fel, Csoma Ágnes (hegedű) és Magyar Csaba (zongora) tolmácsolásában. A négyteteles műből csak az első kettőt hallhattuk.

A nyitótétel hosszú, áradó dallamíveit a hegedű intonálja. A filozófikus mondanivaló kibontása túl nagy feladat fiatal muzsikusoknak, mégis érzékeltük értő megközelítésüket. A második tétel fürge, táncos karaktere úgy éreztük, jobban megfelel fiatalos temperamentumuknak. Előadásukban vidáman, jókedvűen kergették, utánozták egymást a szólamok.

A kamarázás Schubert D-dúr szonátájával folytatódott Horváth Krisztina (hegedű) és Román Henriett (zongora) interpretálásában. A keresetlen, könnyed előadás, a tiszta és biztos játék felszínre hozta és

érthetővé tette Schubert zseniális alkotó fantáziáját, marandó zenei élménnyel ajándékozva meg a hallgatóságot.

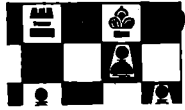
Hegedűs Piroska Schumann C-dúr arabeszkjét szólaltatta meg szép hangszínekkel, jól artikulált billentéssel, de ennek következtében kissé visszafogott tempóbevétellel.

Berki Artúr Chopin szellemét a g-moll ballada eljátszásával próbálta megidézni. A hatalmas művészi feladatot jelentő ballada drámaiságát azonban csak bizonyos élményanyag, élettapasztalat birtokában remélhetik kifejezésre juttatni az előadók; ezen attributumok birtokában egy első osztályos tanuló természetesen még nem lehet, még ha technikailag többé-kevésbé győzi is a darabot. Mindezeket egybevetve úgy éreztük, hogy a produkció még pódiuméretlen.

Bizjék Dóra Liszt-játéka (Gounod Faust-keringőjének zongoraátírata) elegánsan, könnyed beleérzőképességgel szólalt meg.

A programot Retkes Attila zárta Bartók muzsikájának megszólaltatásával. (15 magyar parasztdalból a „régii táncok” c. rész.) A technikailag jól megoldott dalfűzér helyenként sietős, lélegzetnélküli volt. A siker persze így sem maradt el. A lelkes, záró vastaps az egész koncertet honorálta, kifejezve a hallgatóság elismerését és buzdítását.

A hangversenyt szerény megvendégelés és ajándékozás zárta. (Homérosz kórus egyik lemeze.) A fiatalok meghatottan és a jól végzett munka örömevel távoztak körünkől. Várjuk őket a jövőben is!

LAK ISTVÁN

Beszámoló és vezetőségválasztó taggyűlés

A Vakok és Gyengénlátók Wesselényi Sportköre 1989. április 21-én tartotta beszámoló és vezetőségválasztó taggyűlését. A sporttársakon kívül jelen voltak a felügyeletet ellátó kerületi és fővárosi szervek képviselői, szövetségünk vezetői, továbbá edzők, játékvezetők, túra- és idegenvezetők.

Dénes József a sportkör elnöke beszámolójában röviden méltatta az egyesület négy szakosztályának az eltelt négyéves időszakban elért eredményeit. Többek között szólt az atléták kiemelkedő eredményeiről. Beszért a rollballosok munkájáról, váltakozó sikereikről. A turisták programjai között megemlítette az évenkénti egy- és háromnapos autóbussos kirándulásait, gyalogtúráikat, ismeretterjesztő előadások és játékos vetélkedők szervezését.

A hazánkban rendezett nemzetközi versenyekről szólva megemlítette az 1985 óta évenként megrendezett Irisz Kupát, amelyen rollballosok és sakko-

zók vesznek részt. Kiemelkedő eseményként méltatta az 1988-ban Zalaegerszegen rendezett VIII. Sakkolimpiát. Elismeréssel értékelte kislétszámú sportolóink, atlétáink és a rollballosok kiváló eredményeit, amelyeket a Szóulban rendezett VIII. Paraolimpián értek el.

A távlati tervek között beszélt az atlétikában és a rollballban tartandó Európa bajnokságról, valamint az idei Irisz Kupáról. Ezután a költségvetést, pénzügyi feltételeket ismertette. Végezetül megköszönte mindazok segítségét, akik az egyesület munkáját bármilyen formában is támogatták.

A hozzászólók között többen is foglalkoztak az utánpótlási gondokkal; nagyon kevés a fiatal sportolók száma a 172 tagot számláló egyesületben. Egyébként a sportkör szakosztályainak létszám szerinti megoszlása a következő: rollball 19, atlétika 21, sakk 38, turista 94.

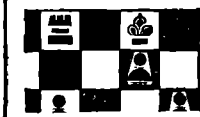
Ádám István a fővárosi felügyeleti szerv képviselője is hozzászólt. Elismerését fejezte ki, hogy ilyen szerény körülmények mellett milyen széleskörű munkát tudnak felmutatni a sporttársak. Csatlakozott Tálasi Ferenchez a rollballosok edzőjéhez, aki hangsúlyozta, hogy az egyesület több odafigyelést, segítséget érdemel az elért eredmények után.

Ezek után a sportkör munkáját segítő 33 társadalmi aktívá jutalmazása következett.

Az utolsó napirendi pontban zajlott le a választás.

A régi vezetőségből három személy jelöltette magát (Dénes József, Borbély Lajos, Hegedűs Béla). Hárman nem tudták vállalni a további munkát, köztük Hirth Ignác, Hosszú Vilmos, aki a sakk szakosztályban és a sportkör vezetőségben is több ciklusban eredményesen dolgozott; Péczka János pedig több mint másfél évtizeden át intézte az egyesület gazdasági ügyeit, kiválóan látta el felelősségteljes feladatát. Végül a jelenlévő tagság megválasztotta a következő öt évre a hattagú új vezetőséget, valamint a számvizsgáló bizottság tagjait: Aufenberg Emilt, Erős Pált és Péczka Jánost.

Az új vezetőség az április 26-i alakuló ülésén megválasztotta a sportkör irányítását végző elnökség tisztségviselőit. Dénes József az elnök, helyettese Hegedűs Béla, Hornyák István gazdasági felelős; Borbély Lajos jegyzőkönyvvezető; Hajdú József ifjúsági- és utánpótlás felelős; Lőrincz Károly a tömegsport felelőse lett.

DOSEK LAJOSNÉ

Atlétikai idénynyitó

Április 22-én rendezte a Wesselényi Miklós sportkör atlétikai szakosztálya idénynyitó versenyét a XIV. ker. ifjúsági pályán, 15 sportoló részvételével.

A legeredményesebb versenyző Pazinczár Attila volt, a szülői Paraolimpia negyedik helyezettje, pentatlon sportágban. Most 2519 pontot ért el, ezenközben gerellyel új szakosztály-csúcsot dobott (47,20 méter). Nagy Dénes, szülői ezüstérmes súlylökő még nincs csúcsmórában, csak 11,67 méterrel nyerte a versenyt. Hege-dűs Béla 10,33-as súlylökése és diszkoszvetésben elért 29,80 méteres eredménye már jogosítja őt nemzetközi versenyeken való indulásra is. Ugyanígy Tóthné Kurilla Zsuzsát 7,87 méteres súlylökő és 22,58 méteres diszkoszvető eredmé-

nye, valamint a teljesen vak B1 kategóriában Rév Miklósnét is 17,90-es diszkoszvetése és 5,99-es súlylökése.

Sajnos, futó- és ugrószámokban még nem közelítjük meg ennyire a nemzetközi mezőnyt, de még csak harmadik hete edzünk, heti két alkalommal. Itt hívjuk fel fiatal tagtársaink figyelmét arra, hogy aki vállalja a rendszeres edzést, annak erre módja van hétfői és csütörtöki napokon, 16—18.30 óráig.

Legközelebbi versenyünk május 27-én, szombaton reggel 8 órakor lesz. Vidéki sportolókat is szívesen látunk! Ez után már csak szeptember 23-án rendez szakosztályunk versenyt, hasonló feltételek mellett. Jelentkezés a helyszínen; elszállásról mindenkinek magának kell gondoskodni.

resre nagyított szöveggel kellett megbirkózniuk.

A diktálási versenyre osztályonként került sor — „állóképességükről” 10 perces diktálási időben adtak számot.

A zsűri értékelését követően az eredmények a következők szerint alakultak:

Másolás:

6. osztály:

1. Veiland Orsolya (vakok); 2. Ridegh Zsolt (Debrecen); 3. Ternai József (vakok),

7. osztály:

1. Kovács Lívia (vakok); 2. Mayer Mónika (vakok); 3. Fintor Edina (Debrecen),

8. osztály:

1. Sebestyén Nóra (vakok); 2. Pázmán Krisztina (Debrecen); 3. Virágh Magdolna (Debrecen),

Diktálás:

6. osztály:

1. Varga Szilvia (vakok); 2. Ternai József (vakok); 3. Boros Sándor (Bp. Gy.-látók) és Dvariczki Bálint (vakok),

7. osztály:

1. Kovács Lívia (vakok); 2. Mayer Mónika (vakok); 3. Németh Zoltán (Bp. Gy.-látók),

8. osztály:

1. Balogh András (Bp. Gy.-látók); 2. Pázmán Krisztina (Debrecen) és Ferenczi Edit (vakok); 3. Sebestyén Nóra (vakok).

A csapatok közötti verseny a következőképpen alakult:

1. Vakok Általános Iskolája és Diákotthona (vakok)

2. Budapesti Gyengénlátók Iskolája

3. Debreceni Gyengénlátók Iskolája.

A helyezettek értékes jutalmakban részesültek.

Kiss Istvánné

ÜTTÖRŐ ÉLET

Gépiróverseny

Ez év április 26-án rendeztük meg a Vakok Általános Iskolájában és Diákotthonában, immár hagyományosan a gépiróversenyt. A versenyre a debreceni és budapesti gyengénlátók iskoláinak 6—7. és 8. osztályos tanulói is beneveztek.

A versenyt megelőzően házi versenyeken gyakorolhattak a növendékek: ezek legjobbjai

mehettek az iskolák közötti versenyre.

Fél 11-kor kezdetét vette a vetélkedő. Először a házigazdák versenyeztek másolási kategóriában. Osztályfokúknak megfelelő szöveget kaptak pontírásban. Majd a gyengénlátó gyerekek mérték össze erejüket, ugyancsak másolásban; kétsze-

FÉNYI ENDRÉNÉ

Szavaló- verseny

1989. április 20-án négy úttörőcsapat részvételével szavalóversenyt rendeztünk a Gyógypedagógiai Szakbizottság rendezésében, a Vakok Általános Iskolája- és Diákotthonában. A verseny témája a „Természet a költészetben” volt. A XIX. és XX. századi magyar költők tájleíró verseiből egy szabadon választott verssel indulhattak a versenyzők.

Összesen 19-en indultak. Az elbírálásnál nagyon nehéz helyzetben volt az öttagú zsűri. A helyezés a következőképpen alakult: 1. Mayer Mónika (Vakok Általános Iskolája) 2. Somogyvári Tamás (Vakok Általános Iskolája), megosztott 3. hely: Pethő Csaba (Álmos vezér úti iskola) és Ferenczy Edit (Vakok Általános Iskolája), 4. helyezett: Csics Sarolta (Nagyothallók Iskolája).

A szünetben uzsonna mellett barátkoztak a pajtások. Reméljük, hogy mindenki jól érezte magát ezen a délutánon, a jövőre ismét találkozhatunk egy hasonló rendezvényen.

Szerkesztőségi közlemény

Olvasóink által beküldött társkereső hirdetményeket igyekszünk a beérkezéstől számított legközelebbi lapzártáig feldolgozni és megjelentetni. Sajnos, a véletlen kisördögének kellemetlenkedő tréfája folytán — az utóbbi időben több ízben is — előfordult, hogy olvasótáborunkból különböző személyek ugyanazt a jeligét választották házassági hirdetésük azonosítójául. Ennek következményét kitalálhatják kedves olvasóink: előfordulhat — elő is fordult! — hogy egy jóhiszemű férfi sorstársunk feleséget keresvén magának, hangzatos jeligéjű hirdetésére a választ kézhez kapja, ám csodálkozva, bosszankodva, vagy harsány kacajra fakadva konstatálja, hogy a jelentkező feleségjelölt — férfi! Ez lehet operett-tréfa, kabarépoén avagy helyzetkomikum; ám nekünk nem szándékunk a tréfacsinálás, hanem arra törekszünk, hogy sorstársaink tiszteletreméltó társkeresési szándékát ezen szerkesztőségi szolgáltatásunkkal szolgálhassuk — természetesen díjmentesen. Minden további félreértést elkerülendő, közöljük kedves olvasóinkkal, hogy ha ilyen duplikát-jeligére akadunk, kénytelenek vagyunk a zárt borítékot felbontani, hogy

elvégezhessek a „szexpróbát”, és a nálunk meglevő, és titkosan kezelt címjegyzék alapján kinek-kinek neve-, és neme szerint küldhessük meg a jeligéjére való jelentkezést. Ne tekintsek ezt levéltitok-megsértésnek; minden ilyen esetben rá fogjuk vezetni a felbontott borítékra a „dupla jelige” megjegyzést. Ezzel kapcsolatos diszkréciónk természetesen hivatalbeli kötelességünk!

Egyéb kéréseink: „Tiszta szívvel, őszintén” és „Ketten könnyebb” jeligéjű olvasóinktól sürgősen kérjük, hogy közöljék velünk címüket is; enélkül nem tudjuk hirdetésüket megjelentetni: az érdeklődők leveleit nem tudjuk hova küldeni.

Kérjük továbbá az alábbi jeligék tulajdonosait; közöljék újra szerkesztőségünkkel adataikat (név és pontos cím), hogy újonnan felfektetett címregiszterünkbe bejegyezhessek:

- „Szeretném, ha szeretnél”
- „Várlak”
- „Kéknefelejcs” (Duplikát!)
- „Együtt, egymásért” (Duplikát!)

Válaszukat — saját érdekükben, és a mi munkánk megkönnyítése érdekében is — postafordultával várjuk.

Szerkesztőség

30 éves telefonkezelő Jugoszláviából levelezőtársakat keres Budapestről és az ország bármely részéből. Elsősorban síkírásban írjanak, de ha valaki csak Braille-ben tud, az sem baj, csak az ABC-t mellékelje hozzá.

Cím: Kocsis Attila, Iuze, Bájity u. 97. 25230 Kula, Jugoszlávia.

*

19 éves, 165 cm magas, barna hajú és szemű, szemüveges fiatalember korban hozzáillő lánnyal levelezne.

Cím: Létai Csaba, Debrecen, 4130 Virág u. 2.

*

45 éves, 160 cm magas, kissé mozgássérült, szemüveges nő szeretné megtalálni azt a férfit, aki egy életen át hű lenne hozzá. Válaszokat „Légy hű hozzám” jeligré a szerkesztőségbe vár.

*

28 éves gyengénlátó fiatalember megismerkedne korban hozzáillő gyengénlátó lánnyal, aki a verseket és a könnyűzenét kedveli. Válaszokat „Szeretnék megtalálni” jeligré a szerkesztőségbe vár.

*

70 éves özvegy férfi, sorstársnővel megismerkedne házasság céljából. Cím: Péntek Ferenc, 1163 Budapest, Tekla u. 5. Tel.: 846-958.

35 éves gyengénlátó férfi megismerkedne korban hozzáillő lánnyal, aki szeretetből, megbecsülésből menne férjhez. Lakással rendelkezik, vidékiek jelentkezésére is számít. Válaszokat „Kék nefelejs” jeligré a szerkesztőségbe vár.

*

Eladó egy 40 basszusos, három váltós tangóharmonika. Ára 2000 (kettőezer) forint. Érdeklődni lehet Bereznai Istvánnál a 472-790-es telefonszámon, munkaidőben, de. fél 8 és du. fél 4 között.

*

Eladó egy új HOMELAB—4 típusú Braille személyi számítógép. Cím: Varga Jenőné, Kecskemét, Forradalom u. 4. I/61. Tel.: 06-76-21763.

*

41 éves leszázalékolt vak nyugdíjas (4700 Ft/hó) kefégyári bedolgozó (3000 Ft/hó) házasság céljából megismerkedne vak, vagy gyengénlátó asszonnyal, vagy lánnyal, 40 éves konig. Egy gyerek nem akadály. Cím: Hóka Mihály, Galgahévíz, Hunyadi u. 33. 2193.

*

35 éves, alacsony, molett, elvált nő vagyok. Egy kicsit még látok, de a pontírást is ismerem. Keresem azt a 32—42 év közötti nem dohányzó, józan életű férfit, aki megértő, hű társra vágyik. Leveleket „Szívemmel látlak Téged” jeligré a szerkesztőségbe kérek.

Kazettás művek kiegészítő katalógusa

1988. március 11-től 1989. március 9-ig

Író neve	Mű címe	Felolvasó	Kazetta- szám	Darab- szám
Ajtmatov Csingiz	Vesztőhely	Varanyi L.	1307	16
Amicis, Edmondo de	Szív	Bereznay É.	1318	11
Asperján György	Vádak és gyónások	Bereznay É.	1333	17
Armour, Richard	Évával kezdődött	Bodor T.	1353	5
Barát Endre	Boszorkánytánc	Bodor T.	1277	26
B. Éltés Eszter	Óda az erotikához	Bereznay É.	1283	5
Benedek István	Hátrább az egerekkel	Varanyi L.	1320	18
Blixen	Volt egy farmom Afrikában	Bereznay É.	1345	16
Bodor Pál	Kék folt	Varanyi L.	1325	6
Boldizsár Iván	Keser-édes	Fodor É.	1331	8
Brett, Simon	Gyilkosság nyílt színen	Varanyi L.	1361	7
Bulwer-Lytton Edward	Pompeji utolsó napjai	Bodor T.	1299	25
Christie, Agathe	Halál a Niluson	Bereznay É.	1357	12
Csoóri Sándor	Készülődés a számadásra	Bodor T.	1304	20
Csupor Tibor	Mikor Csíkból elindultam	Bereznay É.	1308	22
Crane, Stephen	A bátorság vörös kokárdája	Bereznay É.	1328	12
Cronin, A. J.	A mennyország kulcsa	Bodor T.	1346	17
Dandet, Alphonsen	Árvák hajója	Bereznay É.	1350	2
Domahidy András	Vénasszonyok nyara	Bodor T.	1354	13
Drabble, Margaret	Malomkő	Bácskai	1286	7
Duras, Marguerite	A szerető	Bereznay É.	1343	4
Dümmerth Dezső	Álmos az áldozat	Bereznay É.	1311	4
Dürrenmatt, Friedrich	Igazságügy	Bereznay É.	1336	8
Ehrenburg, Ilja Grigorjevicz	Emberek, évek, életem	Dombóvári F.	1315	73
Frank, Herbert	A dűne	Dombóvári F.	1289	28
Gasparovich László	Isten áldja liebe Tante Margaret	Bodor T.	1295	19
Gorbacsov, Mihail	Átalakítás és új gondolkodás	Dombóvári F.	1281	13
Greene, Graham	Brightoni szikla	Varanyi L.	1338	12
Greene, Graham	A kezdet és a vég	Varanyi L.	1314	12
Greene, Graham	Merénylet	Varanyi L.	1319	9
Greene, Graham	Monsignor Quijote	Varanyi L.	1313	8
Greene, Graham	A tizedik	Varanyi L.	1322	5
Görgey Gábor	Vadászszőnyeg	Bodor T.	1362	7
Hankiss Elemér	Diagnózisok	Fodor É.	1316	14
Heller, Johseph	Isten tudja	Bodor T.	1296	23
Hemingway, Ernest Miller	A folyón át a fák közé	Bodor T.	1302	12
Illyés Gyuláné	József Attila utolsó napjairól	Bereznay É.	1323	5
Kállai R. Gábor	Nótárius és a nyolc pisztolygolyó	Fodor É.	1342	7
Kapás Dezső	Papírkosár	Bereznay É.	1330	7

Kazettás művek kiegészítő katalógusa

Író neve	Mű címe	Felolvasó	Kazetta- szám	Darab- szám
Párkány László	Tolnay Klári egyes szám első személyben	Bereznay É.	1298	8
Paszternak, Borisz, L.	Doktor Zsivágó	Dombóvári F.	1290	25
Pelle János	Casanova	Varanyi L.	1356	11
Rejtő Jenő	Sárga garnizon	Bereznay É.	1364	10
Riemann, Fritz	Az öregedés művészete	Fodor É.	1278	4
Sagan, Françoise	Szereti Brahmsot?	Bereznay É.	1306	4
Scibor-Rylski Alexander	A márványember	Bereznay É.	1282	5
Shaw, Irvin	Óhatatlan veszteségek	Joó L.	1280	12
Sütő András	Levelek a fehér toronyból	Varanyi L.	1324	6
Szabó Magda	Az ajtó	Fodor É.	1309	10
Székely János	Az árnyék + Soó Péter bánata	Baranyi L.	1366	7
Szilvási Lajos	Légszomj	Joó L.	1293	20
Szombathy Viktor	Megszólal a török síp	Fodor É.	1339	10
Tamás Menyhért	Balbina	Bodor T.	1297	5
Tatay Sándor	Fehér hintó, Eszter és a fajdkakas	Bereznay É.	1337	19
	Társadalmi szemle: Történelmi utunk	Bodor T.	Számn.	7
Tempefői	A befalazott Madonna	Bodor T.	1287	62
Theroux, Paul	A londoni nagykövetség	Varanyi L.	1355	10
Thiery Árpád	Freytág testvérek	Bodor T.	1303	16
Thomas, E.	A négy milliárd éves élet Tovább... Tovább... Tovább!	Bereznay É.	1288	25
(Szerkesztette: Szilágyi Ákos)		Dombóvári F.	1334	20
Trifonov, Jurij Valentyinovic	Eltűnés	Varanyi L.	1321	8
Vaszary Gábor	Hárman egymás ellen	Bodor T.	1363	12
Villon, Françoise	Balladái (Faludi György fordításában)	Bereznay É.	1340	2
Voiculescu	Zahei, a vak	Dombóvári F.	1266	10
Volker, Degener	Mi közünk hozzá?	Fodor É.	1349	3
Wallraff, Günter	Legalul	Dombóvári F.	1305	8
Waltari, Mika	Turms a halhatatlan	Bereznay É.	1347	32
Watson, Francis	Medici Katalin élete és kora	Bodor T.	1369	15
Weiskopf, Viktor	Tudás és csoda	Bereznay É.	1348	11
Wodehouse, Pelham Greenville	Karikacsapás	Varanyi L.	1335	7
Worgitzky, Charlotte	Meg nem született gyermekeim	Bereznay É.	1284	13
Kapuscinski Ryszard	A császár + A sahinsah	Varanyi L.	1327	13

Kazettás művek kiegészítő katalógusa

Író neve	Mű címe	Felolvasó	Kazetta- szám	Darab- szám
Karsai Elek	A berchtensgadeni sasfészekről a berlini bunkerig	Bodor T.	1260	36
Keneally, Thomas	Schinler bárkája	Bodor T.	1294	23
Koestler, Arthur	Sötétség délben	Bodor T.	1365	14
Kristóf Gyula— Makk Károly	Árpádházi királyok	Bereznay É.	1312	14
Lászlóffi Aladár	A képzeletbeli ásatás	Bodor T.	1301	17
Lázár Ervin	Tuvudsz ivigy?	Bereznay É.	1341	5
Lawrence, Joyce	A szűz és a cigány	Bodor T.	1351	15
Maynard, Joyce	Baby Love	Simándy A.	1358	11
Milne, A. A.	A vörös ház rejtélye	Varanyi L.	1352	8
Mocsár Gábor	... eleitől fogva	Bodor T.	1292	25
Moldova György	Árnyék az égen	Bereznay É.	1317	8
Moldova György	Bűn az élet	Dombóvári F.	1300	20
Molnár Ferenc	Toll	Bodor T.	1360	5
Munthe, Axel	San Michele regénye	Bodor T.	1285	21
Nemeskürthy István	A kőszívű ember unokái	Bölcskey	1332	7
Nyeste Zoltán	Recsk	Bodor T.	1279	4
Pap István	Hol a hazám	Társ. felolv.	1329	14
Paral, Vladimir	Kísértetek A-tól Cettig	Bereznay É.	1341	15

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FELELŐS KIADÓ: ERHARTNÉ DR. MOLNÁR KATALIN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARTHA ZSUZSANNA ✓
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

90 2505 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató
ISSN 0209—8765

Tartalom:

Vakok Világa munkatársai:

Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin

Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna

Rovatvezetők:

Jogi rovat: dr. Földes János

Úttörőrovat: Tánczosné Ruff Ágota

Sportrovat: Dénes József

Női rovat: Kerekes Mária

Egészségügyi rovat: Kiss János

Közlekedési rovat: Gerdelics Ferenc

Levelezői rovat: Bartha Zsuzsanna

Zenei rovat: Kas László

		Oldal
<i>Lak István:</i>	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
<i>Túrócziné dr. Kádár Adrienne:</i>	A VAKOK ELEMELI REHABILITÁCIÓS C CSOPORTJÁRÓL	4
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	A VGYOSZ ÚJ MUNKATÁRSA: KROLL ZSUZSANNA	5
<i>Máriás Andrásné:</i>	CSERNA SÁNDOR, A VGYOSZ ÚJ HIVATALVEZETŐ-HELYETTESE	5
	TÁJÉKOZTATÓ, FELHÍVÁS	6
	ELHUNYT DOMBÓVÁRI FERENC	6
	TÁJERTEKEZLET ÓZDON	7
<i>Kis-Varga József:</i>	LAKÓGYÜLÉS	7
<i>Szonda Klára:</i>	VAKOK BELGRÁDI SZERVEZETÉNEK LÁTOGATÁSA	7
<i>Temmel Márta:</i>	KLUBTALÁLKOZÓ SZOLNOKON	8
<i>Lak István:</i>	LEVELEZŐI ROVAT	9
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	BASIC ALAPFOKON	11
<i>Csák Valéria:</i>	ELEKTRONIKUS ÚJSÁG DÍJAT NYER (Ford.: Görgényi Miklós)	14
	KITEKINTŐ	14
	KIS HÍREK A NAGY VILÁGBÓL (Ford.: Fanton István)	15
<i>Pis Mátyásné:</i>	KÖTÉSMINTÁK	16
<i>Semseyné L. I.:</i>	KÖNYVISMERTETŐ	17
<i>Dr. Földi János:</i>	JOGI ROVAT	18
<i>Kas László:</i>	ZENEI ROVAT. ZENEI ÉLETÜNK ESEMÉNYEIRŐL (Németh Tamás)	22
<i>Lak István:</i>	BESZÁMOLÓ ÉS VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ TAGGYÜLÉS	23
<i>Dénes József:</i>	SPORTROVAT. ATLÉTIKAI IDÉNYNYITÓ (Dosek Lajosné)	24
<i>Tánczosné Ruff Ágota:</i>	ÚTTÖRŐROVAT.	
	GÉPIRÓVERSENY (Kiss Istvánné)	24
	SZAVALOVERSENY (Fényi Endréné)	25
	SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNY	25
	HIRDETÉSEK	26
	KAZETTÁS MŰVEK KIEGÉSZÍTŐ KATALÓGUSA	27

30 ÉVE

A SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉLVONALÁBAN

- Komplex vállalkozások
- Egyedi szoftverek fejlesztése
- Távadatátviteli szoftverek
- Típus szoftverek készítése
- Mikro és nagyszámítógépes rendszerek fejlesztése és installálása
- IBM-PC/AT számítógépek értékesítése
1 év garanciával
- Mikroszámítógépek szervizelése
- Szervezés
- Programozás
- Adatrögzítés (floppyra is)
- Számítógépes adatfeldolgozás

**Élelmiszeripari Ügyvitelszervezési és Gépi
Adatfeldolgozó Vállalat**

Cím: 1111 Budapest, Budafoki út 59.

Telefon: 852-972

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE F O R T E P H O T O P A P E R S

FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETÉ-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

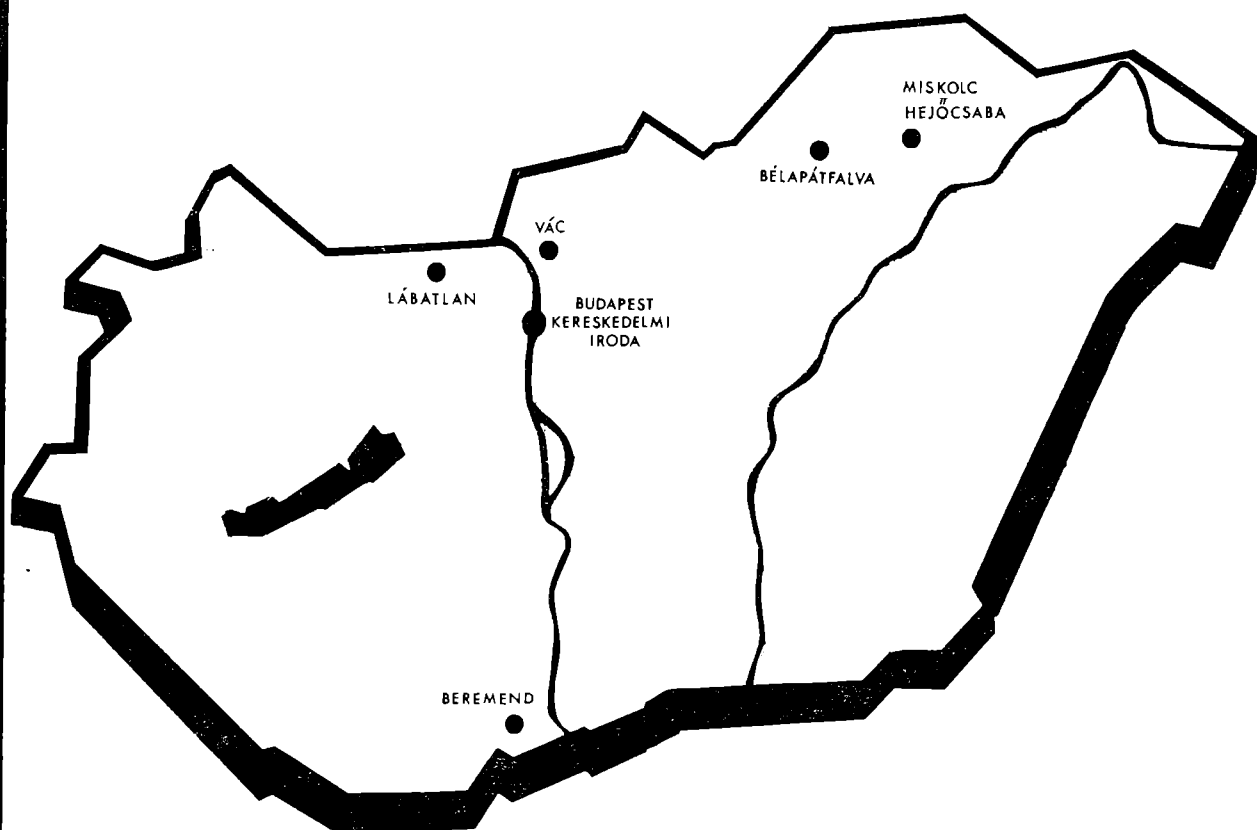
BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

Cement - és Mészművek VÁC

**VÁSÁROLJA
A CEMENTIPAR
TERMÉKEIT !**

**KORSZERÜ
GAZDASÁGOS
CSOMAGOLÓANYAGRA
VAN SZÜKSÉGE ?**

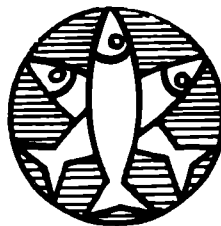

AJÁNLATAINK :

- LAKOSSÁGI KISZERELÉSHEZ ;
MODERN, ESZTÉTIKUS
HENGERES KOMBI DOBOZOK**
- SZÁLLITÓI CSOMAGOLÁSHOZ
KÖNNYŰ, MAGAS TERHELHETŐ-
SÉGŰ PAPIRHORDÓK**
- RÉSZLETES INFÓRMÁCIÓ,
CSOMAGOLÁSI SZAKTANÁCS-
ADÁS, RÖVID VÁLLALÁSI
HATÁRIDŐ !**

**Papíripari Vállalat Kiskunhalasi Gyára
Vállalkozási Osztály**

**6400 Kiskunhalas,
Középső Ipartelep 6.**

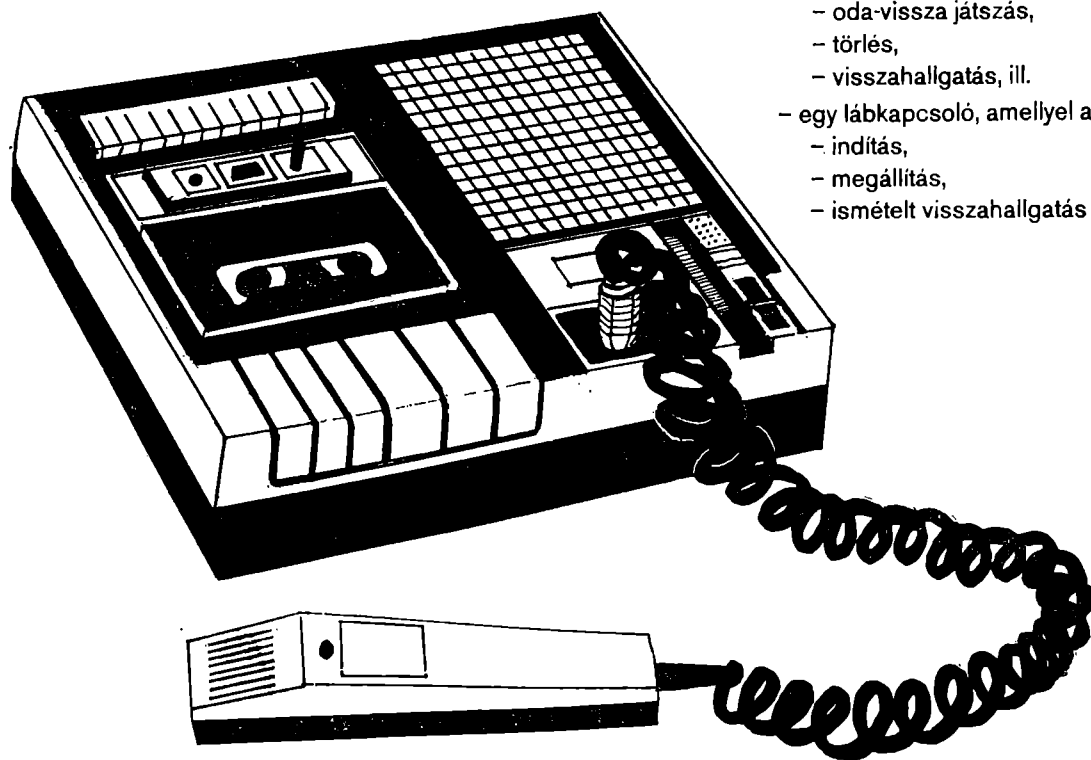
Tx. 26-341 Tel. (77) 21-344

FIGYELEM!

A VAKOK MUNKÁJÁT, TANULÁSÁT SEGÍTI A DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON

TARTOZÉKAI:

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
 - gyors szövegszerkesztés,
 - oda-vissza játszás,
 - törlés,
 - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
 - indítás,
 - megállítás,
 - ismételt visszahallgatás történhet.

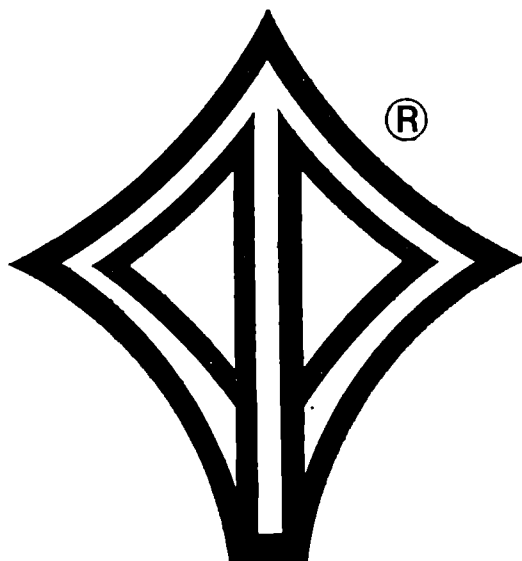
Ára: 11588,- Ft.

Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Gyártja:

SENIOR

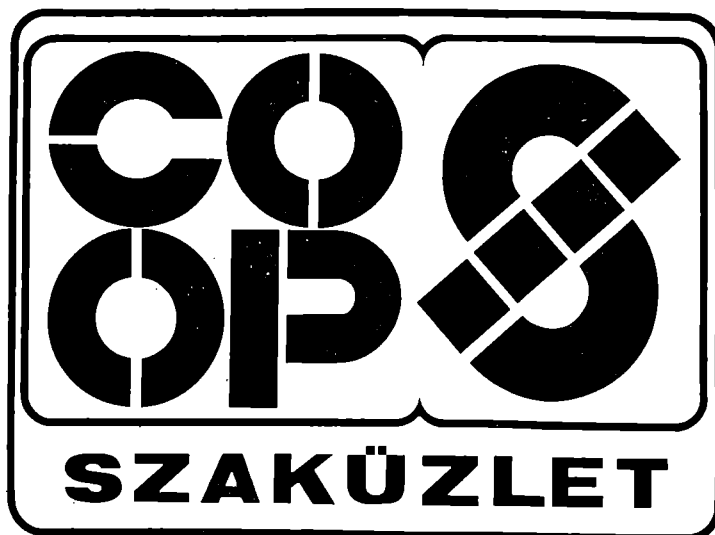
VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP
ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT

